

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I. 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 163.

V Ljubljani, v soboto, 18. julija 1903.

Letnik XXXI.

Nemška gospodarska pomoč?

III

Koncediramo, da g. Gassner in morebiti še par nemških mož v deželi nimajo za svojo osebo agresivnih tendenc nasproti slovenskemu domačemu življu. Morebiti je nekaj takih nemških mož v deželi, ali i o tem imamo najhujše dvome, kajti vse nemštvo v deželi stoji pod vodstvom Schwegla in Binderja, katera sta v odločno nemško-nacionalni struji. O tem smo na jasnem, in nas ne preslepi niti znana diplomatska prekanost slovenskega uskoka Schwegla.

Mi smo politično smer kranjskega nemštva vže zdavna razkrinkali in zadnji čas se celo v zaslepljenih slovenskoliberalnih vrstah jasni. Jedno je že sedaj gotovo, da so zlati časi slovenskonemške zveze, ko so Nemci ob nedostojnem osebnem boju slovenskih liberalcev proti naši stranki ribarili, že blizu konca. — Morebiti bodo še nekaj časa liberalni prvaki hodili v posvete k Schweglu in sklepali naklepe proti nam — ali javno mnenje bo že spravilo take izdajalske mahinacije s sveta.

Toda predaleč smo zašli od predmeta. Naš namen je, pokazati g. Gassnerju, da ima v prvi vrsti dolžnost učititi svoje Nemce narodne tolerance in pravičnosti. Ko opravi svoj posel tam, potem naj pride šele k nam tradirati. In le nekoliko značilnih potez iz dejanja in nehanja kranjskega nemštva povijemo gosp. Gassnerju v šopek.

Kako ravnaajo tako hvaljeni nemški industrijalci proti našemu domačemu slovenskemu ljudstvu?

Poglejmo v Domžale! V tem okolišu je bila od davna razvita slamnikarska domača industrija. Ljudje niso Bog ve koliko zaslužili, ali pri svoji skromnosti so vendar pošteno izhajali.

Te stoletne slamnikarske izurjenosti se je poslužile par Tirolcev, ki so z malim

kapitalom zasnovali moderno urejeno slamnikarsko industrijo in kupčijo.

Ti možje so si v Domžalah napravili lepo premoženje. Nič ne rečemo proti temu, kajti dandanes imata kapital talent in delo, vsak svojo vrednost. Protestujemo samo proti temu, da se nam možje, ki so ob svojem delu, svoji spretnosti, ali v glavnem vendar ob žuljih slovenskega slamnikarja-delavca obogateli, predstavljajo kot veliki ljudski dobrotniki.

Poleg tega pa imajo domačini slamnikarji bore malo od moderne domžalske slamnikarske industrije. Ti domžalski industrijalci, ko so si ob žuljih domačinov napravili lepe denarce, jemljejo na količkej boljše plačana mesta svoje rojake Tirolce. Le najmanj plačana mesta, za katera ni dobiti nemškega Tirolca, se dajejo ubogi slovenski pari. In ti Tirolci-industrijalci nimajo nikakega zmisla, da bi se uživali med slovenskim svojim okolišem. Čutijo se nekako „überwertig“ sredi slovenskih slamnikarjev. Ljudstvo slovensko jim je tuje, zato pa vabijo v svoje tovarne svoje tirolske rojake. Ti prihajajo, dobe bolje plačana mesta, imajo svojo nemško šolo, svoje pevsko društvo itd. Slovensko ljudstvo pa stoji ob strani, misli na dobre čase, ko še ni bilo tam tovarn, in se seli v — Ameriko. — Vprašamo Vas, gosp. Gassner, kje je tu tisti blagoslov, ki ga prinaša nemška podjetnost Slovincem na Kranjskem? In z gospoda Gassnerja besedami moramo reči: „Was nützt dem Lande Krain seine brave, arbeitswillige Bevölkerung“, če pa nemški industrijalec ne privoščiti nobenega boljšega grižljeja domačinu Slovincu, temveč le importira Nemce, ker našega naroda ne ljubi. In tako je v Domžalah, g. Gassner! Pridite in pogledjte!

Ali domžalska prakтика ni jedina v deželi. V Luckmannovem kraljestvu gori na Jesenicah tudi ni dosti bolje.

Gosp. Luckman je našel v zadnji seji

trgovske zbornice tople akcente za prosperitetno kranjske dežele. — Ali vse to govorjenje je le gola „Spiegelfechterei“ vspricho dejstev, ki jih vidimo v njegovem kraljestvu.

Nič ne tajimo, da ima gosp. Luckman mnogo zaslug za železno industrijo na Savi in Javorniku. Tudi delavcev-Slovinccev je mnogo uslužbenih v teh podjetjih.

Vprašali bi pa vendar radi g. Luckmana, koliko je domačinov Kranjcev na uradniških in sploh boljše plačanih mestih? In med temi maloštevilnimi domačimi uradniki ni ne jednega zavednega Slovence. To ni slučaj, to je zistem, da se domačin-Slovenec odriva, tudi če ima vso sposobnost. Ali naj se ogrevamo za tako industrijo, kjer je domačin-Slovenec dober le za industrijalnega kulija? Tu ne velja izgovor, da nimamo kvalifikovanih močij, kajti še za navadna pisarniška dela, kakoršnih močij imamo vendar v izobilju, ne nastavijo Slovence-domačina, ampak trdega Nemca ali pa slovenskega renegata.

In ti nemški uradniki na Jesenicah! V prostih urah uganjajo najglasneje nemško-nacionalno politiko, zasmehujejo naš slovenski idijom, terorizirajo slovenske delavce, a vzlic vsem tem dejstvom si upa g. Luckman nastopiti v obrtni zbornici v maski velikega dobrotvorca slovenskega ljudstva!

In še nekaj smo pozabili! Ob zadnjih občinskih volitvah je uprava ta Luckman najbolj korteširal, da iztrga občinsko upravo domačinom. Njega pa je podpiral celi štab malih in velikih njegovih uradnikov. Ali more biti tak mož, ki izpodriva domačine in uriva privandrane „markovce“ v veliki večini slovenski občini v občinski odbor, dober prijatelj slovenskega domačega prebivalstva? Ima li tak mož v srcu res tako ljubezen do slovenske dežele, kakor jo na jeziku prodaja po trgovski zbornici? Žalibog, ne!

Nič bi ne rekli, ako bi se industrijalni nemški podjetniki ozirali v prvi vrsti na nemške Kranjce. To bi nam bilo razumljivo.

Alida se importira zistema tično nemški živelj v industrijalna podjetja, ko morajo kvalifikovani domačini iti po svetu za kruhom, to je ona velika krivica, katere najlepši Luckmanovi in Gassnerjevi govorine spravijo s sveta.

Domžalska industrija importira Tirolce, jeseniška pa celo Pruse. — V tem dejanju tiči velikonomški namen kolonizirati z Nemci slovensko deželo. Materijalno nam škodujejo in poleg tega hočejo še deželo germanizirati. Pri takih razmerah ne moremo imeti prevelikih simpatij do industrije, ki so ji Slovenci dobri le za slabo plačana težaška dela.

Tako delujejo — z malimi častnimi izjemami seveda — nemška industrijalna podjetja v deželi. Tudi tam doli pri kočevskem premogokopu se deloma tudi tako prakticira. In tudi v Trzinu samem, kjer sicer prevladuje še staro patrijarhalno razmerje med podjetnikom in delojemalcem, se kaže, da dohajajo na površje elementi à la Rieger. Ko preobladajo ti, potem bo tudi v Trzinu nemški nacionalizem in nemški industrijalec v jednem loncu. „Das mögen Patrioten in ihrer Art sein“, vsklikamo z g. Gassnerjem, ali do takih nemško-nacionalnih patrijotov, če so tudi slučajno industrijalci, ne moremo imeti simpatij.

Da nemški nacionalizem in nemška industrija delata drug drugemu v roko, je žalostna neovrgljiva resnica. — Da od te strani preti Slovincem velika narodna nevarnost, je resnica, katero glasno in vestno beležimo. Vendar trdno vero imamo, da se tudi raznarodanju tem potom ubranimo s pravim slovenskopatrijotičnim delom.

Obligatorična revizija zadrug in slovensko zadružništvo.

Pod tem naslovom spregovorili smo odkrito in dobromišljeno besedo o položaju, ki

LISTEK.

Leonova predsmrtnica.

Mirno upira Leon XIII. poglede tja preko mej smrtne življenja v zemljanom negotovo in zato dvoma in strahu polno sredo ali nesrečno posmrtnost... Tudi Leonu na papeškem prestolu zatrepče srce, če se spomni odgovornosti življenja. Toda v dušo mu sije tolažilna podoba milosrdnega Zveličarja in pogled na to podobo mu daje pogum, mu dviga srce, da mirno čaka ur ločitve. Ta strah in to zaupanje, ta tolažbe polna zavest, da je Kristus njim, ki vanj zaupajo, življenje, zveni iz sprelepe pesmi Leonove, ki jo je zložil nedavno med svečanostimi papeškega jubileja. Ta pesem je nekaka pesem — predsmrtnica Leonova. Podajamo jo tu cenjenim čitateljem v krasnem izvirniku in neukim latinščine tudi v prevodu, ki seveda ne more niti približoma izraziti vse lepote in krasote originala.

Nocturna ingemiscentis animae meditatio.

Fatalis ruit hora, Leo; iam tempus abire est
Pro meritisque viam carpere perpetuam.
Quae te sors maneat?... coelum sperare iubeant,

Largus contulerat quae tibi dona Deus.
At summae claves... immenso pondere munus...

Tot tibi gestum annos... haec meditare gemens:

Qui namque in populis excelso praestat honore,

Hei misero, poenas acrius inde luct. —

Haec inter trepido dulcis succurrit imago,
Dulcior atque animo vox sonat alloqui:

Quid te tanta premit formido? aevique peracti

Quid seriem repetens tristia corde foves?

Christus adest miserans: humili veniamque roganti

Erratum, ah fidas, eluet omne tibi.

Pesem ponočnica vzdihajočega srca.

Bliža se ura usodna ti, Leon, ura ločitve,
Delavni dan je končan, v večnost odpira se pot...

Srečna, nesrečna li pot? Nebes bi pač upati moral,

Ki ti dobrotni je Bog toliko nudil darov! —

Vendar srce ti zdihuje, če strašne se zmisiš oblasti,

Zmisiš, da toliko let bil si nebeški ključar! Ah, kako težek odgovor nesrečnega čaka zemljana,

Ki je nevreden bil tu višje deležen časti! —

Nič ne trepeči, srce, glej, sladka ti vstaja podoba

In še slajši glasi v žalostni duši se glas:

Kristus je tukaj — ne boj se, Leon! — nikar ne razmišljaj

Davno že prešlih dni prešlih in žalostnih zgod!

Kristus je tukaj — zaupaj! — ponižnemu poln milosrdja,

Prosi ga, ah! in vse ljubezno ti odpusti!

Liberalni preroki.

Mogoče pa je, da bo konec papeštva.
»Slov. Narod« z dne 13. jul. 1903.

Naše liberalno glasilo ima raznolike sposobnosti. Zgodovino uči, kakor bi je nihče drug ne znal, modroslovje njegovo odlikuje se po posebni temeljitosti, verski nauki, ki jih raztresa, so tako pravi, kot nobeni drugi, politiko pozna do dna. Ene sposobnosti pa še dosedaj nismo na njem opazili, namreč sposobnosti za kardinala. Ali tudi to sposobnost pokazal je v ponedeljek sijajno. Spodobilo bi se torej, da bi sprejeli naše liberalno glasilo v kardinalski zbor. Seveda bi bilo treba za to glasilo vstvariti novo vrsto kardinalov, namreč tako »in partibus infidelium.«

V ponedeljek se je vzdignil »Slov. Nar.« in šel je volit novega papeža. Mala zapreka,

ona namreč, da stari papež še ni umrl, ga ni posebno ovirala, volil je in volil. Rampolla mu ni bil všeč, češ, da »najbrž ne zna več rožnega venca moliti.« Ubogi Rampolla! Tako brumen list ga je obsodil! V šolo »Slov. Naroda« pojdi, kdor se hočeš naučiti rožnega venca. Rampolla je torej padel. Gotti je karmelit, najbrž torej »klerikalec.« Tudi ne bo nič! Oreglia je bil baje pri jezuitih v noviciatu, z njim torej že celo nič ni! In »ošaben« je baje tudi. Le v šolo našega liberalnega glasila torej, učit se ponižnosti. Mocenni je baje upravitelj Petrovega noviča, radi katerega je že tolikokrat kahal jezo naš »Slov. Narod«. Ne bode mu torej dal glasu in mu ga ne bode. Ta bi bila lepa, da bi »Slov. Narod« volil upravitelja Petrovega noviča. Torej addio Mocenni! Tako gre po vrsti kardinal za kardinalom.

Ali naš »Slov. Narod« se zna tolažiti. Kdo ve, koga bodo kardinali, ako pride do tega, res izvolili, zato treba, da si varuje liberalno glasilo ugled proroka, in zatorej končno prorokuje: »To so kandidatje, ki pridejo pred vsemi v poštev. Seveda je prav lahko mogoče, da bo končno izvoljen — kdo drugi.«

To je pa res, ako ne bode izmed od »Slov. Naroda« naštetih kardinalov izvoljen nihče, bode pa izvoljen kdo drugi. To pro-

ga je ustvaril našemu slovenskemu združništvu revizijski zakon.

Prvi trije predali sobotne številke »Slov. Naroda« prinesli so odgovor pod naslovom »Organizacija zadrug«.

Odkrito rečemo, da nam je ta naslov prijal, saj smo menili, da pod njim govori odkrit prijatelj slovenskega kmetijstva in dober poznatelj združništva, torej človek, ki bi imel pravico, dotikati se tako važne stvari, kot je slovensko združništvo.

A smo se urezali; in prav se nam godi, saj smo vendar morali vedeti, da od strani, ki nima srca za slovenskega kmeta in nima smisla za naprave, ki bi kmeta rešile pred propadom, pred poginom, — da od take strani ne smemo in tudi ne moremo pričakovati kake pametne besede glede združništva.

Pisal je članek človek, ki še abecede združništva ne pozna in se je brigal le za polome v združništvu — torej nekaka hijena — in za napade na »Gospodarsko zvezo«.

Res je, da so preminile nekatere zadruge, a med temi so tudi take, ki so bile v liberalnih rokah, kar je seveda članekar namenoma zamolčal, — a to so ravno posledice tistega neizprosnege zakona, ki zahteva, da mora vse, kar ni zdravo, poginiti!

Mi se temu zakonu brezpogojno klanjamo in le želimo, da bi v našem slovenskem združništvu brez ozira, ali je v liberalnih ali drugih rokah, v najkrajšem času zginito vse, kar ni popolnoma zdravo, a kar je zdravega, se naj razvija in raste v prid slovenskega kmeta.

In tu bo lahko novi revizijski zakon jako mnogo pomagal, za to je pa treba, da si uredimo pravočasno naše zadrugne razmere.

Članekar koketira z deželnim odborom, meneč, da bi ta bil najbolj poklican, ustvariti zanesljivo nadzorstvo zadrug.

Najbrž še članekar ni prečital revizijskega zakona — ali pa jako površno, ker bi sicer vedel, kateri deželni odbori da bi prišli, če sami hočejo, glede revizije v poštev — med njimi naš deželni odbor ni.

In če bi bil naš deželni odbor poklican, govoriti v našem združništvu kako besedo, in bi si jo prisvojil, bi morali temu nasprotovati z narodnih ozirov.

Naš deželni odbor mogel bi le za kranjske zadruge skrbeti — zadruge drugih slovenskih pokrajin bile bi pa same sebi prepuščene — in bi se bilo bati, da se pridružio celo nemškimi ali laškimi organizacijam.

Zato se pa vendar niso osnovala slovenske zadruge, da bi krepile gospodarsko organizacijo narodnih nasprotnikov — in še bi se na vse zadnje v njej potopile.

Slovenske zadruge morajo imeti svoje središče i. s. samo le eno središče, ker se le potem bodo tvorile velikanske gospodarske moči, če bodo jedine — in to središče more biti le združna zveza, a nikdar deželni odbor. Lahko pa deželni odbor koristi in pomaga združništvu z materialnim podpiranjem.

»Narodov« članekar sam namiguje, da bi moralo biti središče v Ljubljani, o kojem namigovanji je pa pač neka ost obrnjena proti celjski »Zvezi« — saj se je vendar

tolikrat povdarjalo, da je celjska »Zveza« središče takozvanih liberalnih posojilnic — in sedaj naenkrat se ta zveza prezira in se zahteva drugo središče.

Središče mora in more le biti v Ljubljani — to trdimo tudi mi — in pojedine slovenske pokrajine naj imajo svoje podzveze.

Članekar se kar križa in strah mu pretresa mozeg, da bi morda postala to središče »Gospodarska zveza« v Ljubljani.

Ta mu je baje kompromitirana — kar do kosti. Kdo jo je pa kompromitiral?

Gospoda — primite se za nos, seveda za svojega, — ki ste jo grdili zahrbtno in javno, ki ste jo hoteli uničiti, ker vam je bil namen, preprečiti slovensko združništvo in tako omogočiti znanim pijavkam, da še v naprej izsesujejo kmečki stan.

Če se je pri kaki slovenski zadrugi — bodi si član »Gospodarske zveze« — ali ne — pojavil kak nered, kričali ste, kakor kura, ki je ravnokar jajce znesla — ves svet je moral zvedeti, da je na Slovenskem v neki zadrugi nered in da je spet »Gospodarska zveza« kriva — in zakleti nasprotniki našega naroda — so, ne vprašaje, je li dotična zadruga v teh ali onih rokah — z veseljem zabilježili tako vest, češ, Slovenci tudi v narodno gospodarskem oziru propadajo.

Na ta način se je kompromitirala »Gospodarska zveza« — ž njo slovensko združništvo in slovenski narod.

»Gospodarska zveza« je storila vse, da se je vsak nered hitro in brez škode popravil — in če popravljanje ni bilo mogoče, delala je zveza samo na to, da se je taka rana odstranila s združništva.

Sicer pa so neredi nastali le tam, kjer se niso vpoštevala navodila »Gospodarske zveze«.

Nadalje presoja članekar »Gospodarsko zvezo« s političnega stališča — a na gospodarsko oziroma združno stališče si ne upa, ker bi sicer moral priznati, da je »Gospodarska zveza« najpopolnejša združna zveza na Slovenskem.

In ravno to stališče, združnost stališče, moramo vpoštevati vsi zadrugarji in vse naše zadruge — politika se ne sme vmešati in nas razdvojevati pri združnem delu. Članekar je zapisal tudi, da »Gospodarska zveza« v sedanjih oblikah ne more biti središče slovenskega združništva. To je zelo res — in bi si članekar lahko prihranil te besede, če bi natančneje — vsaj malo natančneje — pogledal revizijski zakon, ki vendar označuje obliko popolne združne zveze in prav natančno določuje njen delokrog.

Tem postavnim določilom mora se seveda tudi »Gospodarska zveza« prilagoditi s tem se spremeni marsikaj, kar je bilo dosedaj pretveza najnesramnejših napadov.

Sicer je pa iz celega »Narodovega« članka razvidno, da je imel članekar namen in nalogo naše združne razmere zmešati in zamotati ter kaliti vodo, da bi še pojedini ribiči lahko zanaprej rabili svoje trnke.

Naša želja je pa, da se naše združne razmere uredijo — in se doseže popolna jedinstvo — in se nadajemo, da je to tudi želja vseh slovenskih zadrugarjev in slo-

venskih zadrug, zato pa spet pozivamo »Gospodarsko zvezo«, da v to svrhu skliče enketo.

Čehi in vlada.

V prvih dneh prihodnjega meseca se vrši, kot smo že omenili, splošni češki narodni zbor, na katerem bodo zastopani vsi krogi Češke, Moravske in Šlezije. Povodom tega zborovanja se pa snidejo v posvet mladočeški zaupniki, ki natančno določijo taktiko, ki naj bo merodajna za češko delegacijo v jesenskem zasedanju. V prvi vrsti se naglašja v mladočeških krogih, da bodo mladočeški poslanci na vsak način obstruirali vojno predlogo v jeseni. Tozadevni sklep bo storil tudi narodni zbor. Druga važna točka so pa nove češko-nemške upravne konference. Ministerski predsednik Koerber dobro ve, da mu je nemogoče preje urediti parlament, dokler ni dosežena sprava teh dveh narodov. Tozadevno sredo je pa Koerber že večkrat poskušal, seveda brez uspeha, ker vlada noče Nemcem skriviti lasu. Za to pa tudi sedaj pravijo vsi češki listi, da se češki poslanci ne smejo odzvati Koerberjevemu povabilu za nova pravna pogajanja. Vladi so itak že znane vse češke zahteve, od katerih ne odstopijo v nobenem slučaju. Če vlada vkljub temu želi pričeti pogajanja s češkimi poslanci, ima to edino ta namen, da bi odnehali Čehi. Tak trud bi bil pa brezuspešen in je torej za vse najboljše, da se novih spravniških konferenc Čehi sploh ne udeležijo. Nemci itak vsak hip lahko odnehajo od svoje trmoglavosti, vlada pa tudi ve, koga mora obvestiti o takem sklepu.

Koerber vabi Italijane.

Koerberjeva vlada vkljub zedinjenju nemških strank še nima večine v zbornici za nujne državne potrebe, ki v jeseni morajo biti zagotovljene. V stiski je tem bolj, ker se jej, morda le navidezno, izneverjajo Poljaki. V tem neprijetnem položaju se je Koerber po svojem dobrem prijatelju Schückerju obrnil do Italijanov. Dosedaj sicer še ni znano, kak uspeh je imelo to vabilo, gotovo pa je, da se vsaj tirolskim Lahom ne mudi nič bolj v vladni tabor nego Poljakom. Cela vrsta političnih, administrativnih, gospodarskih in etičnih interesov povzročuje namreč srdit boj med tirolskimi Nemci in Italijani. Ljubša nego najlepše zagotovilo v nemških predalih, da so Italijani poleg Nemcev edini kulturni živeli v državi, je tirolskimi Italijanom vsaka železnica, radi katere so v luti borbi — s somišljeniki Koerberjevimi. Italijani se torej še niso oglasili na poziv Schückerjev. Pač pa so se oglasili Nemci sami. Tirolski Nemci sami odklanjajo najodločnejše Schückerjev korak. — »Tiroler Tagblatt« pravi, da Nemci ne dopuste, da bi se na njihove stroške lajšale bolečine Italijanov. Nemci zahtevajo najprej garancij, da ostanejo njihovi interesi nedotaknjeni. Zato smo uverjeni, da se poslednji ne bodo dajali tererizirati od svojih rojakov iz Primorja, ki so slepi v svojem sovraštvu do Slovanov in ki so v tem sovraštvu pripravljeni za vsako politično neumnost. Torej tudi Italijani ne bodo prav hoteli v račune Koerberja, dokler ne bodo zadovoljeni v Tirolah. In če bodo ti zadovoljeni, bo vihar med Nemci in vesil se bo Schönerer! Na jesen pa bo treba razpravljati: proračun, vojne predloge, pogodbo z Ogrsko. Same — državne potrebe! Do zanesljive, kompaktne večine je pa še tako silno daleč.

Grof Khuen v škripeih.

Že včeraj smo naglašali, da se nahaja ogrski ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary v silno veliki zadregi, v mnogo večji nego pa njegov prednik Szell, ki se je raje umaknil, nego bi bil kapituliral pred obstrukcijo. Grof Khuen se je pa udal Košutu na celi črti in vendar ne more nikamor naprej. Ex lex — stanje vlada dalje v ogrski državni polovici, vlada nima ne proračuna ne proćunškega provizorija in ne vojaških novincev. Pri nas si Koerber lahko pomaga § 14, na Ogrskem pa tega ni in Hedervary ima popolno zavezane roke. Kako dolgo bo mogoče še vzdrževati tak skrajno neugoden položaj, je seveda negotovo, a ve se z gotovostjo, da dolgo ne. V prvi vrsti zahtevajo nujne rešitve prazne državne blagajne. Davke plačujejo v sedanjem ex lex stanju le oni, ki store to radevolje, vsa opozicija in njeni somišljeniki nočejo ničesar plačati, siliti jih pa nobeden ne sme, kaj šele davke siloma iztirjevati. — Dalje se pa vedno bolj približuje čas 1. oktobra, ko bo treba uvrstiti v armado letošnje vojaške novince, ki jih pa še nikjer ni. Prejšnji vojni minister Fejervary je moral opetovano preložiti vojaške nabore, isto bo moral storiti hočeš nočeš tudi njegov naslednik. A še ne bo nobene nade, da se izvrše nabori do določenega roka. In ker na Ogrskem ne bodo pozvani v vojaške letošnji novinci, jih ne smejo pozvati tudi ne v Avstriji. Kak položaj bi se pojavil v tem slučaju, o tem ni na jasnem niti skupni vojni minister. Ker je vprašanje v odseku rešeno, bi potrebovala vlada le eno mirno sejo, toda tudi te ne dobi, še sedaj je na vrsti razprava o vladnem programu in se lahko zavleče še več

tednov. Zdi se, da ni nikakega izhoda. — Danes se grof Khuen napoti v lšl, da tam potoži svoje težave in prejme nadaljnih navodil. Ali bo odstopil ali bo razpustil zbornico? V prvem slučaju bi morali priti na krmilo moške, ki bi jih v normalnih razmerah gotovo ne marali. Sedaj bodo pa morali opustiti nekoliko tenkočutnosti, in ko bi danes živel Szilagy, brezdvomno bi ga takoj imeli na Khuenovem sedehu. Vsekako bo pa taka rešitev mnogo prikladnejša nego pa razpust zbornice v sedanjih razmerah. Prvič je silno nejasno vprašanje, če sme vlada sploh razpustiti zbornico sedaj, ko vlada brezakonično stanje, drugič bi pa prišla z novimi volitvami z dežja pod kap. Najprej se torej brzkone poskusi sprava, potem jej pa sledi demisijska.

Grof Wodzicki o parlamentarni krizi.

Morda petroburški »Kraj« res še nikdar ni pisal o avstrijski parlamentarni krizi in nje vzrokih. Gotovo je sedaj le to, da se je v njem sedaj oglašil poljski poslanec grof Wodzicki ter ondi jel razpravljati o notranje političnih razmerah v Avstriji. Mož piše mej drugim: »Če hočemo odpraviti sedanje nezdrave parlamentarne razmere, je potrebno, da sta izpolnjena dva pogoja. Pred vsem se morajo Čehi in Nemci navaditi, da je njih dolžnost proti samim sebi in državi, da sklenejo mir. Sedanji bolestin, za monarhijo silno nevarni položaj se mora dim prejemiti. Čehom se je brezdvomno storila krivica, (vendar le!) in Nemci ne smejo pozabiti, da je za vselej odklenkalo vladi centralistiškega sistema. — In ko bo dognana češko-nemška sprava, se mora naglo izvesti asanacija parlamenta. Vlada mora zahtevati premembo poslovnika, kajti sedanji ni nič drugega nego staro-poljski liberum veto. Pet poslancev lahko ustavi vse delo v parlamentu. Ponavljam, sedanje razmere so neznoane, a ne dvomim, da bo življenjska sila države premagala tudi sedanje krizo«. — Tako poljski grof govori v ruskem listu o rešitvi parlamentarne krize, tega pa ne pomisli, da samo z besedico »naj« ni prav nič opravljen. Naj ta poljski državnik in večkratni kandidat za ministerski stolec še tako prigovarja Nemcem, da dovolijo Čehom univerzo na Moravskem, ne bo opravi prav ničesar, če bodo Poljaki i nadalje v vsej svoji ponižnosti podpirali Nemcem prijazno vlado. Poljski klub naj dela raje na ustanovitve vseavlovske zveze kot odpor na vse-nemško zvezo, in kmalu se bodo razmere zboljšale.

Posl. Gessmann o položaju.

Krščansko socialni poslanec dr. Gessmann prireja sedaj več shodov na Predarlskem. Minuli ponedeljek je govoril na shodu v Bludencu ter pojašnjeval naš političski in parlamentarni položaj. Govoril je mej drugim o dogodkih na Ogrskem ter izjavil, da si bo morala njegova stranka v sedanjih razmerah dobro premisliti, v koliko bo mogla še donosati žrtve v svrhu celokupnosti monarhije, ne da bi navstala večja nevarnost za interese njenih volivcev in strankin ugled. — Govoril je seve tudi o zvezi vseh nemških strank ter pripomnil, da velja to zedinjene edino le v narodnostih vprašanjih, v vseh drugih, posebe pa še v verskih, političkih in gospodarskih vprašanjih, si je pa ohranila stranka popolno prosto roko. V vseh teh vprašanjih bo stranka odločno nasprotovala židovskim liberalcem in nacionalcem.

Iz brzojavk.

Khuen danes ne potuje v lšl. Uradno se javlja iz Budimpešte, da dan za odhod Khuenov v lšl še ni določen. — Košut na dopustu. Košut je že odpotoval v Italijo na dopust, da ne bo s svojo prisotnostjo oviral obstrukcije. Njegovo mesto je zavzel Polonyi, ki je sedaj pravi vodja neodvisne stranke. — Potovanje ital. kralja v Pariz je sedaj definitivno določeno na prve dni meseca oktobra. — Položaj v Indiji povzroča Angležem v Južni Afriki obilo skrbi. Vojni urad je odredil, da mora velik del čet v Južni Afriki biti pripravljen na odhod v Indijo za slučaj nenadnega dogodka. Pripravljenih je 25.000 mož. Za transport vojakov je že poskrbljeno. — Amerika se polastila angleških otokov. Ameriške vojne ladje so se polastile večjega števila Angliji pripadajočih otokov (pravijo, da jih je 20) v bližini otoka Borneo in razvile ondi ameriško zastavo. Kaj poreče na to Anglija? — Proti ženskim redovom v Franciji. Combes je včeraj prišel obveščati 81 s poukom havečih se ženskih redov o odklonitvi prošnji za avtorizacijo. — Grška poslanska zbornica zopet razpuščena. Iz Aten se javlja, da vlada s 30. avg. razpusti sedanje zbornico. Nove volitve se vrše 25. oktobra. — Nemška brzojavka na Ogrskem. Nekega sodnika v aradskem okraju so obsodili, ker je odklonil nemško

Dalje v prilogi I.

rokovanje se je liberalnemu glasilu res izvrstno posrečilo. Stavimo sijajne dohodke kaplana proti skromnim Rothschildovim, da bo res tako.

Mala reminiscenca tu ne bode škodila. Komaj je 7. februarja 1878 zatisnil veliki Pij IX. svoje trudne oči, že so začeli volitev novega papeža razni liberalni listi. Čujmo, kaj piše o tem naš »Slovenec« z dne 16. februarja 1878, bila je tudi sobota:

»O volitvi papeževi poroča se graškemu »Volksblattu« od sekavskega škofa Zwergerja, ki so v nedeljo ob 6. uri jutraj s svojim spremljevalcem došli v Rim, da kardinali o njej stanovitno molče, in da so vsa naznanila po časopisih o razporu in razdraženosti med njimi zlagana. Tudi »Čech« piše, kako lažejo liberalni listi, celo vladni, o uporu v zboru kardinalskega, o prihodnjem papežu itd., ter pravi, da so to le izmišljevanja prismojenih možganov liberalnih poročevalcev. Kdor ve, da nobeden brez pravice ne more v njihov zbor in kako mirno in modro se je godilo vse pri zadnji volitvi, ve tudi, kaj je misliti o dotičnih strankarskih poročilih. Zlasti liberalni časniki o tej reči veliko pisarijo in »Liberta« je seštelala celo glasove, koliko da jih ta ali ona stranka ima; Manningova nespravljiva (?), pravi, šteje 12 glasov; kandidat zmernejše stranke, ki je za spravo, je Ravenski nadškof-kardinal Moretti; tretja stranka, ki je za to, da ostane vse pri sedanjih razmerah, je najštevilnejša in njen kandidat je veronski nadškof Ca-

nossa. Liberalni časniki tudi pripovedujejo, da bode konklave dolgo časa trajalo, ker ima rešiti mnogo jako važnih zadev. To priča, da ti časniki razmer katoliških in cerkvenih prav nič ne poznajo. Konklave z dotičnimi vprašanji je nima prav nič opraviti, njegova naloga je le volitev novega papeža. Takrat so se skazali liberalci kot prave proroke, kajti že 21. februarja 1878 leta je bil, kakor znano, izvoljen papežem — kardinal Joahim Pecci. Prav natančno tako, kot so liberalci prorokovali, kajne?

Da bi se sedaj ognili blamaži, je liberalno prerokovanje nekoliko širše: ako ta ne bo, bo pa — kedo drugi.

Toda naš »Slov. Narod« je po tem srečnem prerokovanju dobil pogum in je kar naprej prorokoval. Koncem ponedeljkevega članka namreč pravi: »Naposled bodi še omenjeno, da pravi Malahijevo prerokovanje, da bo imel Leon XIII. samo še 10 naslednikov, potem da bo konec sveta. No, konec sveta tedaj pač še ne bo, mogoče pa je, da bo konec papeštva.«

Nekaj, sicer za liberalce majhnega, je pri tem popolnoma prezrl liberalni prorok. Kristus je namreč rekel sv. Petru: Tu es petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevallebunt adversus eam.

Za katoličana ne more biti dvoma, kedo bode imel prav.

Taka so liberalna prerokovanja.

brzojavko dunajske policije. — Minister Ploz dementira vest o nameravanem odstopu. Pravi, da vlada v kabinetu popolna edinstvo glede odločnega nastopa proti opoziciji.

Bolezen sv. očeta.

Zopet izjavljajo zdravniki, da je močna narava sv. očeta iznova premagala jako nevaren stadij bolezni in ni izključeno, da bi ozdravel, ako bi bil — m l a j š i. Pri starčku 93 let pa je skoro izključeno ozdravljenje, pač pa smrtna ura baje še ni tako blizu, kakor so že nedavno mislili zdravniki.

Sv. oče je bil začetkom tedna tako slab, da nihče ni mislil, da bi mogel še kaj časa upirati se bolezni. Kljub vsemu pričakovanju pa se položaj sv. očeta zadnja dva dni ni poslabšal. Položaj se sedaj nič ne spreminja.

Sv. oče je včeraj zavžil le tekočo hrano, a danes mu bodo zdravniki že dovolili zavžiti gostejšo, trdnjšo hrano. Vatikanski zdravniki, katerih je v Vatikanu precej, niso zadovoljni, da sv. očeta zdravijo samo znani trije zdravniki, in hočejo, da bi tudi oni pokazali svojo sposobnost.

Liberalni listi pa o položaju sv. očeta zopet drugače poročajo. »Tagespost« ima privatno brzojavko iz Rima, da je vse prizadevanje zdravnikov zaman. Papež se ne more ganiti in niti štiri besede skupaj spregovoriti. Operativni vboj zdravniki niso izvršili in skoro gotovo do tega niti prišlo ne bo. Med Vatikanom in politično oblastjo se je sklenilo, da Vatikan po smrti sv. očeta dobi državni brzojav v izključno porabo, da more takoj obvestiti vse cerkvene dostojanstvenike.

Oficijelna poročila pa se, kakor rečeno, glase vse drugače, kakor to »privatno« poročilo »Tagespost«, ki je skoro gotovo navadni izbruh po senzaciji kakega židovskega časnikarja, ki kuje poročila na trgu sv. Petra, ker v Vatikan ne more.

Včeraj zvečer so oficijelno poročali iz Vatikana: Papež je akutni stadij bolezni prestopal, vendar je slabost velika, da na ozdravljenje ni upati. Papeževe moči bodo počasi pešale, a časa, kdaj bodo pošle, se ne more določiti. Laponi meni, da to lahko traja še en mesec.

Ob pol 8. uri včeraj zvečer so zdravniki izdali naslednjo izjavo: Bolnik je prestopal dan precej mirno, semtertje je nekoliko spal. Splošni položaj je nekoliko boljši. Zila 80, dihanje manj površno 32, temperatura 36,6. Mazzoni, Laponi.

Ko so zdravniki izdali buletin, je sveti oče sprejel včeraj zvečer kardinala Rampolla.

Razna poročila.

Benetke. »Gazzetta di Venezia« pravi, da je papež baje dal nove določbe za volitev prihodnjega papeža, kakor je poročevalcu tega lista povedal kardinal Cavignis. Natančnih podatkov o tem ni mogoče izvedeti.

Rim. Iz Perugia in Citta-vecchie sta došla v Rim dva batalijona vojakov pešcev, od katerih je en del utaborjen v vojašnici Surtori v bližini Vatikana.

Lizabona. V vseh cerkvah se moli za papeža. V služaju smrti sv. očeta se zapre kralj kot »rex fidelissimus« takoj, ko pride poročilo o smrti, tri dni v svoje privatno stanovanje, ne da bi koga sprejel. Raz vojnih ladij bodo vsake četrt ure spuščali strele, gledališča in zabavišča bodo tri dni zaprta in v državnih uradih bo tri dni mirovalo delo. En mesec bodo uradniki in tudi obdinstvo nosili znake žalosti. Sedaj dobiva kralj in kraljica vsak dan trikrat poročila iz Vatikana.

Priprave za pogreb. Italijanska oblastva so po poročilih iz Rima že ukrenila vse priprave za pogreb svetega očeta v stolnici sv. Petra. Za red v cerkvi baje to pot ne bodo skrbeli vladni vojaki, kakor se je to zgodilo ob Pijevi smrti, marveč le za red na trgu pred cerkvijo. Pred kapelo Najsvetejšega, kjer bo postavljen odel, se na pravi do desnih stranskih vrat ograja. Verniki bodo dohajali v kapelo pri teh vratih ter šli mimo odra do levih stranskih vrat. Velike stopnjice pokrijejo z deskami, da se izognejo večjim neizgledam. Vatikanski mizarji po teh virih že izdelujejo rakev za Leona XIII., kakor jim naroča neki stari privilegij. Ob enem so dovršene vse priprave za naglo obveščanje diplomatskega zastopstva o nastopu smrti.

Rim, 18. julija. Svetne oblasti so v soglasju z Vatikanom za slučaj papeževe smrti določile: Takoj, ko papež umre, zaseže sv. Petra trg 1000 karabinierjev. Varnostno službo v cerkvi sv. Petra pri mrtvaškem odru oskrbe karabinierci in policija. V cerkvi bo pet zdravniških postaj. Tudi vojaštvo bo pripravljeno, da podpira orožnike in policijo. Pristop k mrtvaškemu odru svetega očeta bo dovoljen od 4. ure jutraj do 8. ure zvečer. Splošno bo imelo ljudstvo k mrtvaškemu odru pristop od 4. ure jutraj do 5. ure popoldne, od 5. do 6. ure bodo

prišli na vrsto povabljeni gostje, od 6. do 8. ure zvečer samo duhovščina in bratovščine. Shodi in izjave v mestu bodo prepo-vedani.

Marconijeva brzojavka kardinala Gibbonsa. V Vatikan je došla te dni brzojavka kardinala Gibbonsa s krova parnika Auchtor-erte. Na tem parniku se nahaja Marconijeva postaja, ki je v zvezi z brzojavno postajo v Havre. Po tem potu je kardinal, dokler je bil na potu, vsak dan dobival buletine o papeževi bolezni. Kardinalovo brzojavko so poslali v Havre z Marconijevim aparatom, iz Havra pa po navadnem potu v Rim.

Jeseniške novice.

Ljudski shod so bili sklicali v nedeljo 12. julija naši socijalni demokrati v Trevnovi gostilni na Savi. Protestirali so hoteli zoper podražanje živil in da bi bolj vleklo, bobnali so po rudečih plakatih, da je na shod povabljen tudi poslanec V. skupine dr. Šusteršič. Ob treh popoldne se na Trevnovem vrtu odprli shod in znani Kopač, protikandidat Šusteršičev, nastopi kot govornik. Pred vsem se obregne ob dr. Šusteršiča, da ga ni na shod, ter mu zopet lažljivo očita, da je glasoval pri delegacijah za nove topove. Povedal je nekaj gorkih vlad, protestiral zoper podražanje živil, pa ko je

Khuen-Hedervaryja imenoval »krvnika«, vzame mu vladni komisar besedo in shod razpusti. Nadaljeval se je nato v notranjih prostorih po § 2. Kaj se je tam vse govorilo, poročevalcu ni znano, le toliko se je izvedelo, da je Kopač zabavljaj čez svetega očeta. Hudo mu je, da ima papež toliko zdravnikov, tudi to mu ni po volji, da se o sv. očetu piše toliko dobrega po celem svetu, zanj in njegove rudeče bratce pa se nihče ne meni. S tem je bil tudi ta shod končan.

Kdo je hinavec? Nedavno je »Rudeči prapor« očital »Slovenca«, da hvali tovarno na Savi in se ji prilizuje, ter zmerjal ga s hinavcem in odrekel mu vsako pravico imenovati se prijatelja delavcev, ker dela za kapitaliste, hierarhijo itd. Ljudski prijatelji so seveda samo socijalni demokrati in »Rudeči prapor«. Ali ne priča to protestni shod proti podražanju živil, ki so ga sklicali zadnjo nedeljo na Savi? — Kaj pa priča to-le? Na Savi imajo delavci svoj konsum, prodaje živil v svojih rokah. Ko se je meso podražilo na 56 kr. z namenom v kratkem ga podražiti na 60 kr., dobil je konsum svojega mesarja, ki je delavcem sekal meso po 46—48 kr. Pa kaj so storili sociji, ti patentirani prijatelji delavskega ljudstva? Vpili so, da se dela škoda mesarskim obrtnikom, in konsuma v podjetju niso podpirali. Rudeči bratci, povejte, kdo

Kardinali, ki se največ imenujejo kot nasledniki Leona XIII.

Sarto je patrijarh v Benetkah, Svampa nadškof v Bologni, Vanutelli nekdanji nuncij na dunajskem dvoru, Rampolla državni tajnik, Ferrari nadškof milanski, Gotti iz reda karmelitov.

je prijatelj delavskega ljudstva, povejte, kdo je hinavec?

Rudeča barva vleče — kakor magnet Koga? Rudeče brate demokrate. Dekaz! V nedeljo pri vstopu na Trevnov vrt zagledali so lepe, zrele — rudeče češnje. Srce jim je zatrepetalo veselja. Češnje so jih vleklo, vleklo nase in zdajci so se vršički češenj zamajali in mladi zborovalci rudečkariji so na visoki galeriji blagorivali preimenitni shod, ki jim je vendar enkrat brezplačno odprl vrata bogatega trgovca. Pa preklicana vlada ne privoščiti ubogemu soc. demokratu, da bi se enkrat zastoj do sita najedel, še deset minut ni prav shod trajal, pa zahteva vladni komisar, da se zborovalci razidejo, vsi, tudi visoka galerija na češnjah. Menda je bila galerija med vsemi zborovalci najbolj žalostna, da je bil shod razpuščen, drugi so se smejali, eni pa jezili, ker cene živil ostanejo še vedno pri starem, ali pa se še povišajo.

Narod in »Slovenec«. Gostilničar v kantini g. Ignaz Paar je pisal »Narodu«, da v njegovi gostilni nihče ne vpraša po »Slovenca«, ampak le po »Narodu«. In »Narod« je z veseljem priobčil to vest. No, mi pa pravimo: »Radi verjamemo, da nihče ne vpraša v nemški kantini po »Slovenca«, ker ne zahajajo vanjo Slovenci, marveč sami hajlovci, — in to nas veseli.

Društveni večer priredi katoliško delavsko društvo v nedeljo 19. julija s sledečim vspehom: 1. Predavanje. 2. Pše-

nično zrno. Deklamacija. 3. Samostanska lilija. Dvogovor s samospevi. 4. Majniška kraljica. Deklamacija. 5. Mica in Muca. Šaljiv prizor. 6. Petje in tamburanje. Vstopnina 10 v. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Povabljeni so vsi prijatelji društva.

Novice iz Amerike.

Jako tiha poroka se je vršila te dni v Toledo. Zenin, nevesta, drug in družici so bili mutasti. Obred je opravil mustasti misijonar J. Mann.

Ponesrečen rojak V rudniku blizu Towerja Minn se je ponesrečil Leopold Znidaršič. V jami se je razstrelil dinamit, ki ga je na mestu usmrtil. Ponesrečeni je bil doma iz Medvjeke pri Velikih Laščah.

Od lakote umrl iz rodbinske ljubezni je v New Yorku Nathan Longbart, ubog ruski krojaški pomagač, 45 let star. Umrl je v sled pomanjkanja, katere si je sam naložil, da bi mogel podpirati svojo na Ruskem živečo ženo in petero otrok. Longbart si je zaslužil osem dolarjev na teden in je od teh redno pošiljal sedem na Rusko. Stradal je, da bi mogel vkup spraviti denarja za prevožnjo svoji družini. Dostikrat so mu svetovali, naj se nasiti, a Longbart se je branil, da bi le cent porabil od denarja določenega njegovi rodbini. Zato je čimdalje bolj oslabeval, in ko so zadnjič jutraj vstopili v njegovo sobo, so ga našli mrtvega. Zdravniki so se prepričali, da je

revez od lakote umrl. V njegovem žepu so našli 1975 dolarjev v gotovini.

Kdor zna pa zna. V New Yorku, je stavilo več oseb, kdo bo največ bifteka snedel. Tako je neki mlad človek pojedel tri in pol kg. bifteka več nego Champion, ki je pojedel 7 kg. bifteka. Drugi Amerikanec je stavil, da sne 100 ostrig v minuti; tretji pa, da sne 90 jabolk v 7 minutah; in peti da sne 50 jajc v 1. uri.

Isobrazba v Ameriki. Chicaška univerza bo izdala v bližnji prihodnosti tri milijone dolarjev za nižje vseučilišnu podrejene izobraževalne zavode.

Strelna v zibelki. V Pleasant City, O., je treščilo v otrokovo zibelko. Dasi je bila zibelka popolnoma razbita, vendar se otroku ni zgodilo nič žalega.

Dragi sobje. Neki dr. Albert Drisbow se je zadnjič peljal iz Portlanda v Omaha. Pri postaji Carter, Wyo., se je pa pripetila železniška nezgoda, pri kateri je omenjeni doktor prišel ob tri ponarejene in tri dobre zobe. Zato sedaj toži Union Pacific železnico za 30.000 dolarjev odškodnine.

Na stotine knjig sežgali. Iz Clevelanda se piše: Več kot za 1000 dolarjev vrednosti šolskih knjig je bilo sežganih zadnjo soboto v mestni javni šoli, takozvani Rockwell School. Med otroci, ki so obiskovali to šolo, je bila že dalj časa razširjena neka posebna kožna bolezen. Da bi to izbili, požgali so vse knjige, ki so jih otroci rabili pretečeno leto.

Prav amerikansko! Urednik nekega majhnega časnika onkraj luže je naznanil v istem, da ga je pred kratkim poljubila najlepša žena istega mesta. Obljubil je tudi, da pove ime dotične krasotice v prvej številki časnika prihodnji mesec. Radovednost je pridobila časniku naenkrat dvakrat toliko naročnikov, kot prej. Kako dolge nosove pa so imeli, ko jim je urednik razkril svojo skrivnost, si lahko mislimo. Saj je bila dotična dama krasotica — urednikova žena! Takoj jo je moral popihati!

Vabilo.

k

XVIII. redni veliki skupščini

družbe sv. Cirila in Metoda

v Litiji

četrtek, dne 6. avgusta 1903 leta.

Vspored:

I. Sveta maša ob pol 10. uri v litijski cerkvi.

II. Zborovanje ob pol 11. uri v salonu gosp. Oblaka.

1. Prvomestnikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Nadzorništva poročilo.
5. Volitev*) jedne tretjine družbinega vodstva.

Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Ivan Mur-nik. 2. Martin Petelin. 3. Dr. Ivan Svetina. 4. Andrej Zamejic.

6. Volitev*) nadzorništva (5 članov).
7. Volitev razsodništva (5 članov).

Ljubljana, dne 15. jul. 1903.

Prvomestnik:

Tomo Zupan.

Podpredsednik:

Luka Svetec.

Pristavek.

1. Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane z mešancem ob 6. uri 14 min. Dohod v Litijo ob 7. uri 22 minut. Na izvoljo je takoj po prihodu zajutrek na »Pošti« tik kolodvora.

2. Po zborovanju skupni obed v gostilničnih prostorih g. Oblaka ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zgledati do 4. avg. z naslovom: »Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji.« Kuvert brez vina stane 3 krone. Po obedu ob 4. uri izprehod v Šmartno.

3. Odhod iz Litije proti Ljubljani z mešancem ob 8. uri 12 min.

*) Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico: a) pokrovitelji; b) udje družbinega vodstva; c) udje družbinega nadzorništva in razsodništva in d) podružnični zastopniki.

Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsaki 50 družbenikov eden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti.

Iz § 15.: Podružničnim zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov.

Iz § 16.: Vsako leto izstopi ena tretjina družbinega vodstva. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iznova.

Dnevne novice.

V Ljubljani. 18. julija.

Da se razumemo, bratje „Sokol“

V četrtak je pisal „Slov. Narod“: Ljubljanski „Sokol“ je napravil v nedeljo izlet v Cerklje. Sicer so cerkljanski klerikalci, naščuvani po svojih malovrednih kaplanih, pokazali svojo katoliško vzgojo in škofovo glasilo odobrava to pobalinstvo, a to nas nič ne moti, saj je to le dokaz, na kaki nizki stopinji stoje ti ljudje. Klerikalci so pač povsod in vedno taki, kakor jih vzgoje njihovi duhovniki. Pri takih duhovnikih, kakršna sta cerkljanska kaplana, se pač ne more zahtevati, da bi bili cerkljanski klerikalci vrli, dostojni in narodni ljudje. »Slovenca« seveda silno jezi, da je „Sokol“ sploh izletel na deželo in si pridobil novih prijateljev (?) a še prav posebno ga jezi, da je v Komendi pozdravil „Sokole“ tudi deželni poslanec g. Mejač, okrog katerega se je zbralo mnogo županov in uglednih mož ter slovenskih deklet. G. Mejač je v svojem govoru proslavljal sokolsko idejo, ki se bori za čast in slavo slovenske domovine, »Slovenec« pa mu očita, da je s tem liberalnim frakarjem brisal prah s čevljev, ter mu izreka svoje temeljito nezaupanje. Za to pot mu je le še toliko prizanese, da ga ni imenoval z imenom. Ta napad na gosp. Mejača kaže, da klerikalci narodnih mož ne marajo in da si pri njih takoj nakopije temeljito nezaupanje, kdor ima kaj arca za čast in slavo slovenske domovine. — Tako neumno odgovarja „Narod“ na našo notico v »Slovenca«, v kateri dež. poslanca g. Mejača niti imenovali nismo. Ker pa je „Narod“ z g. Mejačem in uglednimi možmi prišel na dan, menimo, da je gosp. Mejač bil pač malo hvaležen prvotnemu „Nar.“ poročilu, v katerem je njegov pozdrav »Sokolom« liberalni poročevalec politično izrabljal in posebno povdarjal, da je g. Mejač zbral okoli sebe može, mej katerimi je bil »vrli župan Svetlin, slavnoznani izza znane dr. Šušteršičeve žlindra-pravde«. G. Mejač je lahko iz tega poročila posnel, zakaj se ga izrabljali bratje Sokoli, kako resno se bore za čast in slavo slovenske domovine in v koliko so imeli političen namen. Ta namen je odkril tudi podstarosta »Sokolov« g. dr. Ravnihar v svoji brošuri »Sokolska ideja in Slovenci«, v kateri pravi, da bodi posvečeno delo sokolsko tudi političnim ozirom, v katerih vidi dr. Ravnihar posebno dejstvo, »da nikjer drugod ni našel pogubni klerikalizem tako ugodnih tal, kakor v slovenskem narodu«. Torej protiklerikalno politiko v prvi vrsti za liberalna načela, boj »klerikalizmu«, — s to parolo nastopa sedaj »Sokol«. Okolu mečejo puhlo frazo o »klerikalizmu« in menijo, da bomo mirno gledali, ko hočejo mej ljudstvo širiti res pogubni liberalizem. Sami kličejo boj svojim bratom in domišljujejo si, da bomo take politične nastope radi radežih srajc kar mirno sprejeli. Kaj se pritožujete, da se Vam je v Cerkljah dal odgovor, kakor ga zaslužijo oni, ki kličejo na boj. Pojte se borit gg. Sokoli za čast slovenske domovine proti Nemcem, pojdite vzbujat narodno zavest tja, kjer jo moretjuji, in pustite neumne »protiklerikalne« bojne klice, da Vas pri Vaših izletih ne speče, kar drezate. Naše ljudstvo ne bo pustilo, da bi se par ljubljanskih frakarjev usiljevalo mu za politične učitelje! Tako je in nič drugače! — Najprej naj tisti, ki letajo okoli v rudečih srajc, v Ljubljani pokažejo kaj narodnega dela in narodne odločnosti. A tu si skoro ziniti ne upajo za čast domovine slovenske. Ali menite, da imate že radi tega pravico proglašati se za edino patentirane narodne delavce, ker oblečete rudečo srajco? Kaj ste pa sicer storili za narod, koliko ste žrtvovali za ljudstvo? Razven rudečih srajc nimate pokazati nič. Ali morda smatrate to za „borbo v čast in slavo slovenske domovine“, ker Vam predseduje oče nemškosslovenske zveze dr. Tavčar? To je res prava sokolska ideja, katero tako praktično izvršujete! Ime dr. Tavčarjevo vtiskuje „Sokolu“ posebno značilen političen pomen, in kaj je Tavčar govoril proti načelom, ki so nam sveta, to naše ljudstvo dobro ve. „Sokola“, dokler je nastopal edino za brambo

narodnih pravic, smo vsi podpirali, kadarkoli bo pa nastopil nositelj liberalno-političnih namenov, kateri so se posebno pokazali z izletom v Cerklje, bo vedno našel odpor in menda se ne motimo, da bi „Sokol“ ne doživel pozdrava g. dež. poslanca Mejača, ako bi vedel, kako bodo hitro pokazali skrite svoje namene. Na očitjanje, da klerikalci narodnih mož ne marajo, se nam pa ne zdi vredno odgovarjati, ker se nam prenizko zdi primerjati narodno delo naše duhovščine in naših somišljenikov z „narodnim delom“ nekaterih ljubljanskih liberalnih advokatskih in drugih pisarjev, ki za narod samo — pijejo. Toliko v odgovor na „Narodova“ izzivanja.

Dopolnilna državnozborna volitev na mestu odstopivšega drž. poslanca g. Iv. Vencaja bo dne 10. septembra t. l.

Uršulinke o Prešernovi veselici v Ljubljani. »Slovenski Narod« je pisal nedavno, da je neka deklica ki obiskuje šolo pri Uršulinkah „pravila doma z vso vsmo, kako je celo nuna v šoli rekla, da so Slovenci osli, dalje da so nune slišale iz „Zvezde“ le tulenje enako divji zverini, in da sploh godbe nobene ni bilo slišati, dalje da se je pri tej veselici goljufalo in to na ta način, da če je kdo kaj kupil in slučajno dal petak, ni dobil niti vinarja nazaj. Pravilo so te uzorne nune tudi, da to veselico ni obiskal niti eden boljši človek, temveč samo „navadno“ ljudstvo. — Tako torej te babnice govore v središču Slovenije ter zasramujejo vpricho slovenske dece naš narod. Tako »Narod«. Informirali smo se in izvedeli, da nobena nuna ni izrekla omenjenih trditvev v šoli pri otrocih. Žalostno, da »Narod« oziroma ti, ki slišijo govorice otrok, dajo toliko veljavo tem govoricam. Če so med seboj otroci govorili in je katera deklica izrekla kako zabavljico o kričanju in vpitju v »Zvezdi« ono noč, ni nič čudnega. One, ki spe v prostorih na strani k »Zvezdi«, niso moge spati ob tem vrišču, ki je trajal do 2—3 po polnoči. Nasprotno je uršulinski samostan jako postržno dovolil, da so tri izolatorje postavili na nov zidin so prevotlili vrata samostanske večkratno. Javalne bibil kak drug gospodar to dopustil, kakor se je izjavil gosp. monter sam in zidarski mojster! Pač pa je g. katehet rekel v šoli, da ni prav, da so bile deklice iz 4. in petega razreda do dveh in treh po polnoči še v Zvezdi. V šoli so spale, nekaterih celo v šoli ni bilo. Ako toliko moramo in se trudimo za vzgojo otrok — kdo bo zameril, če se jim pove, da to ni prav, da po šolskih postavah je nedovoljeno tako ravnanje. Kaj je pričakovati od deklic, ki z 10 leti in manj obiskujejo in to tako dolgo v noč javne veselice! Ali ima učitelj sploh še kako besedo govoriti — ko je vendar po zakonu ukazano, da se morajo otroci versko-nravno vzgajati? Da ljubeznivi »Narod« imenuje omikane uršulinke »babnice« mu je prosto. Ali čemu zgražati se mu, ako kdo malo opomni, da niso i druge „dame“ take, kot bi morale biti. Zbodel ga je »Jež« samo že z besedico „Aber natürlich“. In en sme ozmerjati ljudi, ki niso prav nič zaskrivil, ki niso ni z eno besedo se izrazile zoprno zoper veselico, ki so prav kulantno nasprotno postregle, s spovkami, ki jih rabijo hribovci?

Shod liberalcev v Idriji. Iz Idrije se nam piše: V »Slov. Narodu« nekdo na dolgo in široko popisuje shod, katerega je napravil župan Lapajne zadnjo soboto. Da ne bode mislil kdo, da je bogsigavedi kaj ta shod, povemo, da je bil po § 2. Javnega si ni upal sklicati. V »Slov. Nar.« so bobnali liberalci, da dobi vsakdo vstopnico, kdor želi, — vendar niso bili tako radodarni. Če je želel kdo na shod, o katerem so slutili, da utegne kaj povedati oziroma stvarno nasprotovati, pa mu niso dali vstopnice. Taka je liberalna korajža našega župana, s katero pa sploh prihaja le tedaj na dan, kadar pridejo dijaki domu, ker se še najbolje počuti za njih hrbtom. Zlasti se je na zakotnem shodu postavil mlad jurist, kakor poroča »Narod«. Ta fantek je (po »Slov. Narodu«)

priznal vendar-le, da se cedi med in mleko, kjer vladajo klerikalci. Njemu moramo že verjeti, ker je skušal odlično klerikalno gospodstvo, ko je hodil kot dijak v lemenat — jest, seveda zastoj. Slabo ni moglo biti zanj, ker je vztrajal dokaj let. Preobjedel se je klerikalizma tako, da se sedaj norčuje tudi z nebes, katera obetajo klerikalci. Odveč so mu tudi božje poti, na katere hodijo klerikalci, kakor bi hodili k njemu prosit, da jih vzdržuje. Posebno je vzel v precep socialne demokrate. Sicer pa poročemo katero, ko dobimo celotno poročilo v roke.

Osebnosti. Naš rojak g. dr. Vladimir Levec, sin g. ravnatelja Franciška Levca, je imenovan na podlagi svojih znanstvenih del izrednim profesorjem nemške pravne zgodovine na nemško francoski univerzi v Freiburgu v Švici. G. profesor Vi. Levec je star še le 26 let in je torej skoro gotovo eden najmlajših pravnih učiteljev — Profesorja g. Anton Funtek in g. Franc Suher na tukajšnjem učiteljsku sta pomaknjena v VIII. plačilni razred.

Promocija. V sredo dne 22. t. m. bo na vseučilišču na Dunaju promoviran doktorjem vsega zdravilstva gospod Hinko Dolenc.

Gorenjska železnica še vedno vozi zjutraj ob sedmih s tremi vozički v Ljubljano, med tem, ko vlak št. 1717 zjutraj ob treh privleče v Ljubljano po osem praznih vozov. To se je godilo tudi v tednu, ko je bil v Ljubljani semenj. Ljudje, ki morajo v vozovih stati in se branijo stoje voziti, dobe za odgovor: „Če nočeš vstopiti, pa tukaj ostani.“ Nam je neumevno, zakaj železnica z vozovi tako varčuje, ko je vendar pred desetimi leti na vsaki večji postaji stal po en voz v rezervi. Mesto da železnica varčuje pri osebnih vlakih, naj gleda nato, da ne bo južna železnica za drag denar prevaževala praznih tovornih voz iz Siške v Trst na državni kolodvor in nazaj. O tem bi bila na mestu resna beseda na merodajnem mestu.

Brata ustrelil. Dne 13. t. m. se je igral 13 letni posestnikov sin Mihael Rope v občini Dovsko v odsotnosti očetovi z očetovo lovske puško tako neprevidno, da se je puška sprožila. Starejšega njegovega brata je zadel strel v srce, da je bil na mestu mrtev.

Smrti padec. Z voza padel in vrat si zlomil je pri nakladanju sena 63 letni pri posestniku Alojziju Kreigherju v Postojni uslužbeni delavec Jakob Miklavčič. Bil je takoj mrtev.

Samonemški napis na poštnem vozu na Gorenjskem. Iz Kroke se nam piše: Že nekaj časa opažamo, da se vozi Kroparska pošta iz postaje Podnart-Kropa z novim vozom, kateri ima z velikimi črkami napisano „K.K. Post Steinbüchel“. Kako so neki prišli do tega napisa, ker ni samo „Post Steinbüchel“. Protestujemo tudi proti nemškemu napisu. Napis naj se v našem slovenskem jeziku glasi: „C. k. r. pošta Kropa — Kamnagorica.“ Odločno zahtevamo pravi in slovenski napis!

Vojaki na vajah. Vojaki 27. pešpolka so prišli 16. t. m. na vaje na Rakek in Unec, kjer se nahaja eden bataljon. Na Uncu tudi stanuje Nj. Vis. nadvojvoda Josip Ferdinand. Pri vohodu na Unec so mu postavili vaščanje dva slavoloka z obokom, kjer je primeren napis. Pri prihodu je nadvojvoda zaustavil konja, bral napis, se nasmešnil in odjedil dalje. Vojaki ostanejo ondi kake tri tedne.

Nesgoda na Triglavu. Z Dovjega 17. julija. Včeraj sta šla dva turista iz Beljaka od Mojstrane brez vodnika na Triglav. S Triglava nazaj grede se je eden pod Malim Triglavom na Zelenem snegu danes hotel dritati, pa si je nogo zvil (ali iz sklepa vrgel). Njegov tovariš in čuvaj Arh in Pezdinrik so ga prinesli v Dežmanovo kočbo in iz Mojstrane je šla gori rešilna družba (g. Winzig z vodniki), da ga doli transportira.

Ciril Metovo slavnost pri Sv. Barbari pri Mariboru priredi v nedeljo 26. julija domače bralno društvo kaj lepo in veličastno. Vspored še objavimo.

Veselica v Pristavi. »Slov. bralno društvo v Trliču« priredi dne 2. avgusta t. l. veselico v Pristavi pri Trliču na korist otroškemu vrtu družbe sv. Cirila in Metoda. Na veselici svira Kranjska meščanska godba.

Višja gimnazija v Novem mestu je imela koncem šolskega leta 224 dijakov, mej njimi 213 Slovencev in 11 Nemcev. Odliko ima 22, prvi red 144, drugi 21, tretji 9 dijakov. 28 dijakov ima ponavljalni izpit.

Izleti. Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ priredi v nedeljo dne 2. avgusta celdnevni izlet čez

Vintgar na Bled. s sledečim vsporedom: Odhod ob 7 uri 5 min. zjutraj, prihod v Javornik ob 9 uri 25 min. po prihodu takoj izlet v Vintgar, nato skupni zajutrek v restavraciji g. Žumerja, zatem obhod okoli jezera. Pred Prešernovim spomenikom poje društveni pevski zbor ter položi venec. Ob 2 uri popoldne banket pri Peternele. Popoldne prosta zabava in petje ter siveer odhod. Odbor opozarja svoje člane in prijatelje društva na ta krasni izlet ter se nadeja obilne udeležbe. — Piše se nam: II izlet planinske podružnice »Kranjski okraj« bo v nedeljo 28. t. m. na Češko kočjo. Izletniki odpeljejo se zjutraj med 3. in 4. uro z vozovi iz Kranja do Jezerskega, odkoder je mogoče priti brez posebnega napora v 2 in pol urah do Češke kočje. Popoldne skupni obed na Jezerskem. Popoldne povratek v Kranj. V občo znano je, da je Češka kočja najkrasnejša izmed slov. planinskih stavb in z vsemi udobnostmi preskrbljena; istotako nudi se pri njej hribolescu najkrasnejši razgled po sosednih visokih vrhovih Langkofla, Struce, Rinke, Grintovca, Kočne itd. Ob vnožju pa se razprostira krasna jezerska ravan. Pripomnimo, da komur bi ne bilo drago v nedeljo zjutraj skupno oditi, odpelje se lahko že v soboto s poštanim vozom in prenoči v Češki koči. Želeti bi bilo, da se tega najkrasnejšega izmed bližnjih izletov udeleži tem večje število podružničnih članov, kakor tudi dragih nam gostov.

Javna vinska pokušnja v tukajšnji deželni vinski kleti pod kavarano „Evropa“, bo nočjo od 8. ure naprej. Razstavljeni so naslednji novi in sveži vinski uzorci dolenskih in notranjskih vin: nemški in italijanski rizling, beli in črni burgundec, karmenat, silvanec, zelen, grganja, sipa, žlahtnina ter več (še 30) navadnih pivavskih in dolenskih namiznih belih vin ter dolenskega ovička. Svoja vina so razstavili odnosno razstavljeni uzorci so se nakupili od posestnikov: J. Pfeifer, J. Laurinčič, Kmetijsko društvo v Vipavi. K. Mayer, Fr. Kaudič, J. Schwickert, A. Žgur, Fr. Jež, Al. in Jos. Ferjančič, M. Voglar, Fr. Žener, J. Božič, Jos. Hočvar, J. Starina, Turnška graščina, A. Uhm, A. Laurinšek, J. Rudež i. dr. Pri pokušnji se bodo dajala vsakojaka pojasnila in se bodo tudi sprejemale poljubne naroditve. Preskrbljeno bo tudi z mizlimi jedili.

Zmopet tatvina. Z Dobrove dne 17. julija. Včeraj po dnevu se je bil sprivil zopet en barabež gori v dobrovskem grabnu hiš. št. 39. pri Andreju na lov denarja. Zlezel je skoz malo okno lesene hiše in odnesel 16 kron gotovga denarja. Ta baraba je male postave in čedno gosposko oblečen. Prišel je tak človek (zelo grdega kozavega obraza) v gostilno pri Mostarju na Dobrovi. Prašal je za pivo, gosposinja sama doma, reče, da ga nima. Ob tem pride tudi sosed v to hišo; človeče je zahtevalo vina. Gosposinja reče sosedu: Pokliči njega (gosposinjarja), a ob tem jo barabež takoj pobere. Za njim stopi doli po cesti nek mož, barabca jo pa obere preko neke njive črez oves, kolikor so ga pete nesle, in jo obriše preko vode Horjulke tja v hrib — v goščo. Oblečen je bil v dobro, čedno črno obleko in je imel tudi površnik s seboj. No še nobel tatov se manjka. To naj služi orožnikom, da ga zasledijo.

Ponarejen denar. V Vevčah in okolici pojavilo se je izdavanje ponarejenih 20 vinarjev. Ponarejeno je jako slabo in se denar zvije. Kje je tovarna za to blago, se ne ve.

Svojega strica smrtno nevarno z nožem oklal je Janez Černe, posestnika sin iz Sp. Kašlja, dne 14. t. m. Janez Černe je znan pretepač. Omenjenega dne je delal sitnosti v gostilni svojega strica Ivana Plevnik. Ko ga je Plevnik hotel potisniti iz hiše, zadel mu je Črne nevarne rane na vratu in glavi. Plevnika so morali odpeljati v bolnišnico, Črna pa v Zapor.

Umirovljen je ravnatelj meščanske šole v Hartbergu na Štajerskem gosp. Ivan Borštnik.

Smrt pod vozom. V bližini Slovenje Bistrice se je prevrnil voz na Andreja Korosca iz Sesterz tak nesrečno, da je bil takoj mrtev.

Boj mej brati. V Kastru je napadel Andrej Tuhtan z nožem svojega brata, ki mu je v obrambi odgriznil pol spodnje ustnice in mu zadel še mnogo drugih ran z zobmi. Oba brata sta težko ranjena. Sedaj sta oba v bolnici.

Zaprli so včeraj v Celju bivšega tajnika okraj, zastopa Jožefa Kosma. Poneveril je po najvitejših falsifikacijah večji znesek, tako da je še okoli 19.000 K nepokritih. Načelstvo mu je prišlo vkljub njegovim rafiniranosti na sled in ga takoj samc ovadilo. Pred tedni, ko smo vprašali v Celju, kaj je s to Kosmovo zadevo, mu še niso prišli na sled, a natančnejša preiskava je dovedla do Kosmove aretacije.

Pogreb g. Matevža Žužka je bil v Vel. Laščah danes ob 10. uri zjutraj.

Dalje v prilogi II.

Včeraj je eden njegovih prijateljev še prejel njegovo pismo, v katerem povprašuje po dramatičnem društvu in naznanja, da pride dne 26. t. m. v Trst. Pismo nosi predvčerajšnji datum in ga je moral dati na pošto nekoliko ur pred svojo smrtjo. Iz tega sklepamo, da je bila — čeravno je že leta bolehal — njegova smrt nenadna.

— **Pazin v Istri.** Letina letos obeta obilno dobrega vina, kar je zelo pomoglo to, da je grozdje odevetelo v najhujši vročini brez dežja. Lansko vino se še vedno dobi. — Zadnji dan junija je prevz. škof dr. Nagl delil v Pazinu sveto birmo, naslednje dni pa po drugih župnijah pazinskega dekanata. Tiste presrčnosti in navdušenosti pri prihodu in odhodu, kot na Stajerskem in Kranjskem, tukaj ni. Prevzvišen je razum v Pazinu povsod nagovoril v cerkvi ljudi z 20 minut dolgim govorom v hrvaškem jeziku, jim na srce pokladal pravo ljubezen do Boga in bližnjega in jih spodbujal k edinosti in slogi. Celil je rano, ki je najglobljejša. S svojim prijaznim nastopom si je pridobil marsikatero naklonjeno srce. — V frančiškanskem samostanu se ustanovili bratovščino presvetege Srca Jezusovega in v lepo prenovljeni cerkvi postavili nov krasen kip Jezus. Srca. — Sklep šolskega leta na pazinskih hrvaških gimnaziji je bil v sredo dne 15. julija. Vsehe je povoljen. V vseh štirih razredih je dobilo odliko 22, prvi red 92, drugi red 14, tretji red 8, 21 ima čez dva meseca ponavljajni izpit, med letom jih je izstopilo 18. Učnih moči je bilo 9 izmed teh 6 svetnih in 3 frančiškani (P. Emiljan veronauk, botaniko in zoologijo, P. Alojzij matematiko in fiziko, fr. Fridolin petje, goslanje in tamburanje). Predzadnji dan so se zbrali v šolskem poslopju razni zastopniki šolske in svetne oblasti, gimnazijci so pa pod izbornim vodstvom fr. Fridolina Stöckel in učitelja gosp. Matančiča pokazali, da so dosegli tudi v glasbi zelo lepe vsepe. Prihodnje leto se odpre peti gimnazijski razred, za katerega je od 45 učencev 4. razreda sposobnih 42. Učencev je bilo 30 Slovencev, 1 Čeh, ostali pa so bili Hrvatje.

— **Planinska veselica na Jesenicah v korist slovenski koči na Golici — v nedeljo 26. t. m. Slovenci na Jesenice!** Z Gorenjske doline se nam piše: Jeseniška podružnica slov. planin. društva namerava kar najprej zgraditi kočo na Golici in je sklenila prirediti v prospeh tega podjetja na Jesenicah planinsko veselico v velikem obsegu, kakoršne še ni bilo v okolici. Na prostornem in senčnem vrtu g. Ferjane, kjer se bo vršila dne 26. t. m. v nedeljo popoldne veselica, se že delajo za njo obsežne priprave. Postavlja se »Aljažev stolp«, katerega bodo lahko brez truda posetili tudi neturisti, ki še vedno čakajo, kdaj se bo ponižal Triglav in prišel k njim. Po preje pa se bodo lahko okrepčali v »Koči na Kredarici«, kjer bodo stregle jeseniške gospodične v narodnih nočah lačnim in žejnim hribolazcem. Največje zanimanje bo gotovo vzbujala »Kadilnikova koča na Golici«, ki se bo ta dan slavnostno otvorila. Vse za nimivost, kar jih ima Gorenjska, bodo ta dan združene na malem prostoru in škoda bi bilo zamuditi lepo priliko in si jih ne ogledati. Slovite doline Vrata, Kot s Peklom itd. bodo pristopne brez vsake nevarnosti. Poskrbljeno bo, da se ne pripeti turistom kaka nesreča, vsa pota bodo zaznamovana in tudi zanesljivi vodniki bodo na razpolago. Za zabavo bo skrbela vesela družba planincev s harmoniko, ki je že priglasiila svojo udeležbo, pevski in tamburaški zbor slov. kat. delav. društva, dva slavna komika, šaljiva pošta itd. Zvečer pa bo vrt bujno razsvetljen, spuščale se bodo rakete, zažigal umetalni ogenj itd. Kdor se hoče v nedeljo dobro imeti, naj pride na Jesenice, zabave ne bo manjkalo. Pripravlja se še več drugih stvari, katere pa odbor skrbno prikriva ra. dovednosti reporterjev. Kdor misli ta dan po hiteti na Gorenjsko, naj ne pozabi na Jesenice, prepričan se bo, da tudi tu še živi duh slovanosti, in da so krazne steke jeseniških kazinov in da bo skoraj stala slovenska koča na »nemškem Kahlkoglu«, kakor so duhovito prekrstili Golico.

— **Češko slovenski akademski krožek v Pragi** vabi svoje člane in druge slovenske akademike, da se udeležijo v nedeljo 26. t. m. planinske veselice na Jesenicah. Pri tej priliki se dogovorimo natančno o skupnem se. stanku, ki je bil dogovorjen na 9. avgusta t. l. Na zdar!

— **Sprejem gojenk v gospodinjstvo šole o kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.** Meseca oktobra se otvori šesti tečaj gospodinjstvo šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk je slovenski in

brezplačen ter zavzema poleg verouka vzgoje slova, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju, pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk. Gojenka plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse 28 K, ali za ves tečaj 336 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti potrebno obleko s seboj. Dedeke, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šole, morajo: dovršiti že 16. leto; znati čitati, pisati in računati; predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

— **Preobrat v Hrastniku.** Dne 13. t. m. so stopili hrastniški Slovenci zopet velik korak naprej. »Hr. freiwillige Feuerwehr« se je prelevila v »Hrastniško prostovoljno gasilno društvo«.

— **Odkritje spomenika rajnemu učitelju g. Gregoriju Koželju,** katerega postavi dogovorno s sorodniki »Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj Kamnik«, bode v St. Gotardu prihodnji četrtek dne 23. julija ob 10. uri dopoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Sejmi po Slovenskem** od 20. do 25. julija. Na Kranjskem: 20. v Vinici in v Koprivnici; 22. v Hunjah; 23. v Banjiloki; 24. v Škofji Loki in Semiču; 25. v Kočevju, na Vrhniki, Narinu in Veliki Loki. — Na Slovenskem Stajerskem: 20. pri Sv. Barbari, v Arnužu in Vitanju; 22. pri Sv. Magdaleni v Mariboru, pri Sv. Mohorju, Vildonu in pri Sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju; 25. v Slov. Bistrici, Kozjem, Lipnici, Selih pri Sv. Urbanu in Žalcu. — Na Koroškem: 20. v Gradišah; 25. v Strasburgu. — Na Primorskem: 21. v Palmi; 24. v Čuberu; 25. v Cevdatu.

— **Kot komisarij za preizkuševanje parnih kotlov** so zdaj na Kranjskem uradno postavljeni: C. kr. prof. v p. in šolski svetnik Emil Ziakowski v Ljubljani za mestno ozemlje Ljubljana in za polit. okraje Ljubljanska okolica, Kočevje, Litija in Kamnik; c. kr. nadinženir Boleslav Bloudek v Kranju za politična okraja Kranj in Radovljico; c. kr. inženir Leon Bloudek v Rudolfovem za politični okraj Rudolfovo in Črnomelj; c. kr. inženir Janez Jaksche v Postojni za polit. okraj Postojna in Logatec; c. kr. inženir Julij Hilbert v Krškem za politični okraj Krško.

— **Ček ali šek?** Ta beseda je bila znana praviloma samo velikim trgovcem, v novejšem času pa so jo skoz pošto branili spoznati tudi širji sloji ljudstva. Nemške pisarne so besede pisale v obliki »check«, a bralci so izgovarjali eni »ček«, drugi »šek«. Poštnehranilnični urad je v besedilu nemškem tiskal besedico v podobi »check«, v slovenskem besedilu pa je isti urad pisal in tiskal »ček«. V »novem« pravopisu nemškem so prejšnji besedici »check« dali obliko »Scheck«, in tako sedaj besedo tiska tudi poštnehranilnični urad. Če se pisarne slovenske poprimajo pisave »šek«, v tem slučaju seveda ne bomo izgovarjali »ček«.

— **Novi obrtni inšpektorji.** »Wien. Zeitung« priobčuje odločbo notranjega ministrstva, ki državo razdeljuje v 31 nadzorovalnih okrajev za uradovanje. Na Stajersko odpadeta dva nadzorovalna okraja. V Ljubljani se ustanovi mesto obrtnega inšpektorja za Kranjsko, v Pulju pa za Istro in Dalmacijo.

— **Dobavni razpis.** Pri tuk. vojaškem preskrbovališču se potom javne ponudbene razprave razpisuje na petek 7. avg. nabava sena, stelje, slame za postelje, premoga za Ljubljano ter slame in drv za Toplice. Podrobnejši pogoji se izvedo pri tem preskrbovališču.

Tedenski koledar.

Nedelja, 19. julija: 7. pobinkoštna, Vincencij Pavljanski; evang.: O lažljivih pre. rokih Mat 7. — Ponedeljek, 20. julija: Jeronim Emil sp. — Torek, 21. julija: Prakseda d. — Sreda, 22. julija: Marija Magdalena. — Četrtek, 23. julija: Apolinarij šk. — Petek, 24. julija: Kristina d. — Sobota, 25. julija: Jakob apostol. — Solnce izide 25. julija ob 4 uri 41 min., zaide pa ob 7 uri 32 min. — Lunin spremin: Mlaj 24. julija ob 1. uri 44 min. popoldne. — Musica sacra v nedeljo, 19. julija: V stolni cerkvi velika maša ob 10 uri: Oktava praznika svetih Mohorja in Fortunata: Mašo v F-dur zložil Felike Uhl, graduale »Gloriosus Deus« Anton Foerster, ofertorij »Mirabilis Deus« dr. Franc Witt.

Ljubljanske novice.

Nemško šolstvo v Ljubljani. Iz poročil nemških šol v Ljubljani posnem. mo: Petrazredna mestna nemška deška ljudska šola v Ljubljani je imela koncem šolskega leta 187 učencev, od teh je bilo Slovencev 104, Nemcev samo 72, drugih narodnostij 11. Slovenski stariši so, ki pomagajo, da mora mesto vzdrževati nemško ljudsko šolo, ker vpisujejo vanjo svoje otroke in tako množe število učencev te pravzaprav popolnoma nepotrebne nemške šole. Za danes povemo samo nekatera imena otrok, katerih stariši so tako značajni, da dajo svoje otroke v to nemško šolo, dočim bi se tudi drugod dovolj nemški naučili. Ti učenci so: Dolešal Alojzij, Jeršek Vincenc, Klopčič Anton vsi iz Ljubljane, Majcen Martin iz Vipave, Mardetschlager Friderik iz Ljubljane, Milavec Adolf iz Cerknice, Miškot Anton iz Ljubljane, Petje Ignacij iz Trsta, Razpotnik Albin in Feliks iz Moravč, Šmon Maks iz Ljubljane, Tavčar Vincenc iz Ljubljane, Kordelič Rudolf iz Ljubljane, Šusteršič Friderik z Glinc. To so samo otroci iz prvega razreda, katere so le čudni nazori starišev pripeljali v to nemško šolo. Dolžnost vsega slovenskega časopisja bode ob začetku prihodnjega šolskega leta priobčiti imena vseh slovenskih starišev, kateri so se dali v nemške šole svoje slovenske otroke! Do tedaj imajo čas se izpametovati! Nemški pritisk na Ljubljano je tak, da se Slovenci moramo spoznati mej seboj, kdo je s srcem in dejanjem naš in kdo ni! — Petrazredna in osemrazredna nemška deška ljudska šola je imela koncem šolskega leta 417 učenk, od katerih je bilo Slovencev 177! V imeniku učenk I. razreda se čitajo naslednja slovenska imena: Andlovac Amalija iz Ljubljane, Breme Pavla iz Ljubljane, Brozović Pavla iz Ljubljane, Cerar Ana iz Ljubljane, Češnovar Angela, Derganc Julijana, Jarc Ana, Oblak Frančiška, Ošaben Ivana, Pirkar Alojzija in Ana, Poženel Viktorija, Sušnik Pavla, Verhovc Barbara in Žargi Zofija vse iz Ljubljane. — Deška nemška Schulvereinska šola je imela letos 214 učencev. Kateri slovenski stariši so dali na to pomnoževalnico svoje otroke, bomo tudi izvedeli! V vseh tukajšnjih nemških ljudskih šolah je bilo torej 818 otrok. To naj da ljubljanskim Slovincem premišljevali, kako bi se proti nemškemu šolstvu v Ljubljani uvedla skupna akcija. To smo rekli za časa v korist slovenskemu značaju bele Ljubljane.

Slovenski vseučiliščniki proti izzivanju nemških kričačev. Kakor že postopajo gotovi nemški kričači popolnoma v smislu Wolfvem in Schönererjevem po Ljubljani, da s plavicami izzivajo slovensko občinstvo in kažejo svojo nemško arogantnost, je moral roditi odločen upor v mirnih Slovincih. To vsenemško nastopanje je rodilo odločen upor posebno mej slovenskimi vseučiliščniki. V ta namen, da protestirajo proti postopanju nemških kričačev, so se zbrali sinoči slovenski akademiki pri Auru. Na tem sestanku se je sprejela enoglasno sledeča resolucija: Dne 17. julija 1903 v Ljubljani zbrani slovenski visokošolci odločno protestiramo, da se dovoljuje od pristojnih oblasti izzivanje slovenskega občinstva od strani nemških kričačev. — Nadalje so izvolili izvrševalen odsek petih akademikov, ki naj pospešuje že obstoječa društva v njih težnjah za narodno obrt in narodno trgovstvo.

Delavci v tobačni tovarni bodite narodno odločni! Poroča se nam, da delavke v tukajšnji tobačni tovarni pri klicanju imen vedno krepko in ponosno odgovarjajo s slovenskim: »Tukaj!« Pri mnogih delavcih pa ni tako. Nekateri pogled nekega nemškega gospoda tako preplaši, da se jim izvije iz ust kilavi nemški »Hier!« Delavci! Kaj imate kaj bolje, ako se tako ponižujete. V zasmeh sta k večjemu nasprotnikom, ker so ženske bolj pogumne in zavedne. Nobene besedice vam nihče ne more reči, ako se oglasite s slovenskim »Tukaj!« in če bi vam kedaj kaj dejal, tedaj bi se mu potem mero dajnih krogov že posvetilo, da bi pomnil. »Slovensko je delavstvo v tobačni tovarni in svojo narodnost kažite vedno zavedno in ponosno! Proč z nemškim »Hier!« glasi naj se slovenski »Tukaj!«

Na oklicih so: Gospod Pavel Lukman, mornarski poročnik, z gđ. Elfrido Zeschko; gospod Henrik

Lindtner, kontrolor, z gđ. Marijano Laharnar; g. Ciril Globočnik, uradnik banke »Slavije«, z gđ. Emilijo Winterhalter.

Umrla je danes Cecilija Zorman, Poljanska cesta 38.

Nagla smrt Marija Breznik, bivša delavka v tobačni tovarni, stanujoča v Spodnji Šiški št. 4 je včeraj okoli pol 2. ure popoldne na Dvornem nasipu pri Tonhalle, ko je prala, nagloma umrla. Ljudje so videli, da se je nenkrat prevrnila v vodo in sluga pri filharmoničnem društvu, Leopold Malič, je tekel k vodi in jo potegnil takoj ven, na kar je še enkrat zdihnula in bila mrtva. Na lice mesta poklicani zdravnik dr. Illner je konstatiral, da je Marija Breznik umrla za srčno kapjo.

Pogreb gđ. Marije Drašlerjeve. Pretečeno sredo dne 15. t. m. izročili smo hladni zemlji k večnemu počitku ranjko gđ. Mar. Drašlerjevo. Mnogobrojna udeležba občinstva pri pogrebu je svedočila, kako splošne simpatije je uživala pokojnica v vseh krogih šentjakobske fare. Saj jih je pa tudi ranjka popolnoma zaslužila. Od svojega sedemnajstega leta pa do lanskega poletja, ko jo je težka bolezen privezala na posteljo, je bila pokojnica neprestano eden izmed najodličnejših in najmarljivejših članov pevskega zbora šentjakobske farne cerkve. Bog jo je poklical sedaj k sebi v 53. letu njene starosti, torej je sodelovala v pevskem zboru šentjakobske cerkve celih 36 let. Bila je vrla, zanesljiva in jako marljiva pevka, obdarovana z mogočnim, obsežnim in simpatičnim alt glasom, kakoršnih se le redkokdaj najde. Ako bi se bila posvetila pevski karijeri, bi bila dosegla s svojim krasnim materijalom gotovo najlepše vsepe in žela bi bila po svetu slavo. Toda ona je porabila svoj dar v čast božjo in prepevala je Njegovu slavo vse svoje življenje v svoji farni cerkvi šentjakobski, kjer so jo duhovništvo, občinstvo in njeni kolegi zavoljo njenih pevskih vrlin in zaslug, katerih si je s svojim dolgoletnim požrtvovalnim delovanjem kot cerkvena pevka mnogo pridobila, visoko čislali in zavoljo njenega lepega značaja ljubili. Pevski zbor šentjakobske farne cerkve, pomnožen z najboljšimi pevci ljubljanskih pevskih društev, ji je dan pogreba zapel v slovo na domu in ob grobu jako lepo dve žalostinki. Med krasnimi vencji, ki so bili ranjki poklonjeni v slovo, bil je tudi venec z napisom: »Svoji dragi kolegini pevski zbor šentjakobske cerkve.« Težko smo se ločili od njenega prezgodnjega groba. Toda nada nas je tolažila, da ji bo Bog, čegar čast in slavo je tako lepo prepevala vse svoje življenje, gotovo obilno nagradil tam v večnem življenju. — Naj služijo te kratke vrstice v spomin in hvalo vrle pokojnice. G.

Električnega voza splašili so se včeraj popoldne na Dunajski cesti Toennisovemu hlapcu Ivanu Novaku konji in zdirjali s praznim tovornim vozom domov na dvorišče. Na dvorišču se je takrat nahajala 84 let stara vdova Ana Verbičeva, katero je konj sunil, da je padla in se na glavi in na levi roki pobila. Ponesrečenko so prenesli v njeno stanovanje v Toennisovi hiši.

Tepež v gostilni. V Jeleničevi gostilni na Stari poti so se dne 16. t. mes. sprli in stekli starinarji ki so po neki družbi tamkaj pili. Stari bradati starinar razjezil je starinarico K., ta pa ga je prišla ne ravno nežno za brado, na kar jih je dobila več gorkih po obrazu in eno brco s čevljem v levo nogo tako, da ima na sebi vidne znake in nasledke pretepa.

Predstava Oberammergavskih pasijonskih iger, katere projicira v tukajšnjem »Katoliškem Domu« ravnatelj Jung, so res prav lepe. Slike v barvah so čiste in kdor želi imeti pojem o krasoti oberammergavskih pasijonskih iger, naj si ogleda današnjo ali pa jutrišnjo predstavo. Ne bo mu žal. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K, 60 v. in 40 v.

Iz Amerike se je pripeljalo danes zjutraj 50 oseb, — 30 Slovencev in 20 Hrvatov. Odtod odpeljali so se Amerikanci v svoje domače kraje.

Tatvina. Pred dnevi je bila v tobačni tovarni delavki Mariji Junes, stanujoči na Opekarski cesti št. 33 vkrađena denarnica, v kateri je imela zlat prstan z rudečim kamnom in nekaj vinarjev. Denarnico je imela v krilu, ki je viselo v omari. Tatvine sumljiva je neka delavka, katero imajo že dlje časa na sumu, da krađe. Tatvica jej je odnesla tudi dežnik.

V Ameriko. Danes ponoči odpotovalo je z južnega kolodvora 10 oseb v Ameriko.

Trpinčenje živali. Anton Masterl, hlapec pri Heilerju v Slomškovi ulici št. 7, pripodil je včeraj popoldne z vpreženim konjem po Francovem nabrežju, pri drevljarskem mostu pognal je konja po stopnjicah ali konj je bil star, ni mogel voza potegniti za seboj pod Trandčo. Masterl je konja tako trpinčil, da je bilo občinstvo ogorčeno in je hotelo neusmiljenega hlapca pretepati,

na lice došli stražnik je konja odpregel, na kar so ljudje porinili voz pod Trando, kate-rega je potem Masterl odpeljal s konjem do magistrata. Tukaj so Masterla zaprli, konja z vozom pa so poslali domov.

Občni zbor trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani bo 2. avg. 1903 točno ob 10. uri dopoldne. Na dnev- nem redu je tudi volitev devetih članov ravnateljstva. — Slo- venska večina na dan!

Ljubljanska realka je imela v preteklem šolskem letu 504 dijakov, od teh je bilo Slo- vencev 250, za Nemce je bilo zapisanih 235, 12 Lahov, 4 Čehi, 2 Hrvata. Odliko ima 21 dijakov, prvi red 348, drugi red 74. tretji red 6 učencev, 57 imajo ponavljalni izpit, 8 ni bilo izprašanih radi bolezni.

Tat pri „Bavarskem dvoru“. Franc Jaklič iz Kočevja, strojni ključar v Aradu na Ogr- skem, prenočeval je danes ponoči v gostilni »pri Bavarskem dvoru«. Ker ni spalne sobe zaklenil, vtihtopil se je po noči tat v sobo in mu ukradel srebrno tula uro, vredno 30 kron, zlato verižico, vredno 100 K in okoli 10 K drobnega denarja. Na krovu ure je bila vtisnjena podoba lovca s puško.

Zidarska dela v Ljubljani. Mesec avgust je pred durmi in selitev, in zato se pri no- vih hišah, ki so dodelane, urao priprav- lja in urejajo stanovanja, da bodo hiše tem prejšnjim donosale. Tacih hiš je zdaj šest: Starkova v Predilnih ulicah, kamnoseka Vod nika in župana Hribarja v Sodnijskih ulicah, Korsikova na Bleiweisovi cesti in Behova vila v Prulah. Do novembra t. l. bodo stran- kam na razpolago ostale: »Kmetске poso- jilnice« ob Dunajski cesti, Smielovskega v Dalmatinovih ulicah, Jak. Acceta na Sv. Pe- tra cesti, Mayerjeva, Spalekova in Wein- lihova vila, hiša Franceta Sviglja iz Bresta, ob Dolenjski cesti, ki se še snazi in obe poslopji (hiša in tiskarna) »Narodne Tiskarne« v Knslovih ulicah, ki sta tudi že dodelani. Zgradba nove Supančičeve hiše ob Bleiwei- sovi cesti je dodelana blizu prvega nad- stropja. Zidarski mojster Simon Treo, ki je kupil svet od društva sv. Vincencija Pav- lanskega, zgradil bo ob koncu Slomškovih ulic tri (in ne samo eno, kakor smo zadnjič napačno poročali) hiše, ter prične še to po- letje z zgradbo. Istotako prične v tem času zidati svojo hišo tudi cestni mojster Koutny in brata Supančiča ob Dolenjski cesti. Mate- rijala je dovolj navoženega, le delavcev pri- manjkuje letos vsled slabe mezde, ki je po- vsod drugod boljše. Izkoriščanje delavskih moči, kakor se je od potresa sem v Ljub- ljani prakticiralo na zelo čuden način, ni na mestu, pa naj izkorišča te moči kdor hoče. Nove stavbe so bile do zdaj v Ljub- ljani dovolj drage ne pa tudi solidno in trpežno grajene. To pričajo trhljeni trami po po teh stavbah, ki padajo zdaj nad spečimi ljudmi na tla in drugod, koder jih morajo z novimi nadomeščati. To pričajo pa tudi sodne in izvensodne poravnave iz polprete- klega časa, o katerih ve marsikateri hišni gospodar povedati. — Prezidave v bivšem parnem mlinu bodo kmalu končane. Glede pričetka zgradbe hotela „Union“ in poslopja mestne branilnice se ne da še nič natančnega navesti, ker stvar še ni zrela. To zimo bo štela Ljubljana vsega skupaj 13 novih stavb, večinoma privatnih hiš. — Jernej Babič, pomožni uradnik, bivši trgovec v Kranju postavil si bode v Hilsrjevih ulicah nasproti vladnemu poslopju dvanadstropno hišo. — Ob Miklošičevi cesti dala bo zgraditi trinad- stropno hišo gospa Josipina Počivavnik, last- nica hotela „Lloyd“.

Doğodki na Hrvat- skem.

V Zagrebu vlada veliko vznemirjenje vsled naznanil, ki prihajajo policiji o vedno novih poskusih dinamičnih atentatov. Redar- stvo jako pridno stika za krivci, a do sedaj popolnoma brezuspešno. — Aretiranih je bilo že 50 sumljivih oseb, a ker so vse do- kazale svoj »alibi« (kje so bile v času izvr- šenih atentatov) so jih izpustili zopet na svobodo.

Redarstvo straži noč in dan saborsko in banovo palačo in hiše, v katerih stanujejo voditelji vladine stranke.

Iz Varaždina se nam piše: Vsak dan zapro oblasti nekaj ljudi. Zaporji so vsi prepolni. Ker ni v zaporih dovolj prostora, je večina zatvorjenih zaprta v hleve ulanske eskadrona.

V Kelemenu so vojaki za- bodli petdeset ljudi v hrbte, a to je znamenje, da je postopanje vojakov bilo nezakonito.

Nekemu ranjenemu kmetu, kateremu so orožniki v Bednji prestrelili roko, je bila v bolnici roka odrezana.

V Ivancu se vrši preiskava proti onim ki so preteklo nedeljo hoteli iti v župni dvor, da župnik sprejme podpise za finančijelno samostalnost.

Vojaki so atakirali ljudstvo po nalogu kotarskega predstojnika Brezinščaka in sami častniki pravijo, da za to ni bilo povoda in

da je sam predstojnik kriv boja. Vojaki pri- dajo pred sodiščem v prid kmetov.

Gospod dr. Pero Magdić je iz Varaždina novemu banu poslal naslednjo brzojavko: Preuzvišenom gospodinu grofu Pejačeviću, hrvatskomu banu, Zagreb. Kao branitelj onih siromašnih seljaka iz kotara Ludbreškoga, Varaždinskoga, Ivanečkoga, Zlatarskoga i Novomariškoga, koji su za- tvoreni povodom raznih demonstracija pri- godom zadnjega pokreta za finančijelnu sa- mostainost, najpokornije molim Vašu pre- uzvišenost, da prigodom nastupa svoje ban- ske časti blagoizvoli u prvom redu svrnuti okom na zatvorenu sirotinju te shodno od- rediti, da se ljudi puste kući, jer je više nego si gurno, da će inače mnoge kuće budući bez radnih sila materialno propasti, da će veliki dio zemalja ostati neobrađeni i da će mnoge obitelji stradati od glada i nevolje. Svi moji branjenici pouzdanjem gledaju da- nas u preuzvišenost Vašu u sigurnoj nadi, da će Vaša preuzvišenost vrcu molbu pla- duće sirotinje uvažiti i tako preko 200 obi- telji od katastrofe spasiti. — Vašoj preuzvi- šenosti najpokorniji Dr. Pere Magdić, od- vjetnik.

Iz Zagreba javljaju, da hoće novi ban grof Pejačević tu pa tam ubrati nekoliko mileje strune. Tako je odredil, da so nekatere zaprte izpustili na svobodo, da se časopisi ne konfiscirajo več tako ljuto in da je na pošti nehal poslovati tisti črni ka- binet, čegar postopanje bi bilo v sramoto tudi vsaki absolutistični ali avtokratski dr- žavi.

Ali te odredbe nas ne smejo varati. To je samo sprememba osebe in ne sistema.

Grof Pejačević je obljubil, da bo čuval pravice Hrvatske, zabeležene v nagodbenih zakonih, a nemudoma na to ga ni nič vzne- mirjalo in ni nič protestoval, ko je videl, kako na kolodvorih njemu na slavo vihrajo madjarske zastave in se s tem kršijo nagod- beni zakoni.

Neka oseba, ki ima ozke zveze z vlado pravi, da bo ban v najkrajšem času razpu- stil hrvatski sabor in razpisal čiste volitve (?) Ban je v klubu narodne vladne stranke obljuboval mnogo, a vprašanje je, kako bo obljube držal. V opoziciji so neka- teri mnenja, da novi ban grof Pejačević do- naša narodne koncesije in sklepajo iz tega, ker je bil včeraj odstranjen samomajarski napis na prometni zgradbi.

Zupnika Jemersiča in njegovega kapla- na so začasno izpustili iz zapora, da pride odgovor na pritožbo proti njujini obsodbi. Tudi nekaj obsojenih kmetov iz Zaprešiča so pod tem pogojem izpustili.

Doğodki v Srbiji.

Zasebno premoženje srbskega kralja Petra I

Kralj Peter I. nima nikakega zasebnega premoženja. Posestvo na Ogrskem, namreč neka hiša v Budimpešti kakor tudi posestvo Boszeg in posestvo v Rumuniji je že prodal oče njegov. Posestva Karagorgjevičev v Srbiji so bila: hotel pri kroni v Belemgradu, sedaj magistratno poslopje, nek mali parni mlin in neko poslopje v Topolji, a so bila po tragiški smrti Mihaela Obrenovića kon- fiscirana in za 1.000.000 frankov prodana. Kneza Aleksandra, očeta sedanjega kralja, so srbska sodišča obsodila na dvajsetletno ječo in pokritje stroškov in pri obravnavi zaradi sokrivde pri umoru kneza Mihaela. Iz sku- pila posestev Karagorgjevičev pokrili so sodnijske stroške. Zgodilo se je to že pred 36. leti in kralj Peter I. po srbskih postavah nima pravice zopet zahtevati konfisciranih posestev ali odškodnine. Najbrže bode pa skupščina kralju dovolila primerno odškod- nino. Skupščina je bila svoj čas jako rado- darna napram kralju Aleksandru in mu je darovala celo nek rudnik, ki ni bil niti držav- na last. Govori se, da ima kralj Peter 1.000.000 frankov dolga in zato bode skupščina kralju najbrže to svoto darovala. Rodovina Karagorgjevič ima tudi posestvo v Rumuniji, ki je bilo posestvo umrlega brata kralja Jurja, ki je pa v oporoki do- ločil, da ostane posestvo last vse rodovine in se ne sme prodati. Mlajši kraljev brat princ Arzen je bil ruski častnik in je po- roči bogato rusko kneginjo Demidoro San Donato. Ta zakon pa ni bil srečen in za- konska sta se ločila. Kneginja se je po ločitvi zopet omožila, princ Arzen pa je izstopil iz ruske armade in živi sedaj v Parizu iz dohodkov posestva v Rumuniji. Kralj Peter ima še več postranskih sorodni- kov, ki niso bogati in ki bodo navezani na sedanjega kralja. Otroci kralja Petra imajo pa 2.000.000 frankov premoženja, toda to premoženje upravlja črnogorski knez Ni- kita, ki ga pa najbrže ne bode izročil Petru, ker sta se ravno zaradi tega premoženja že sprla med seboj in je vsled tega spora Pe- ter I. svoj čas zapustil črnogorski dvor.

Krvava noč v Belemgradu.

Tako se imenuje brušura, katero je spisal zarotnik stotnik Bratko Konstantino- vić. Pisatelj pravi, da so bili najprej samo trije zarotniki, ki so si obljubili, da vsak

pridobi še enega zanesljivega in ti so zopet dobili na ta način zanesljivih zarotnikov, ti zonet več in končno je bilo v zaroti 200 častnikov. Alek- sander je imel pod srjajo oklep, zato so ga ustrelili v glavo. Kilo sporazumljenja mej zarotniki je bil »Zver« odgovor »Zlatibor«. Brata Lunjevica so zasmejevali s princem. Končno jim je dejal poveljujoči častnik: Sedaj še poljubita v slovo, ker konec vajinega nasledstva je prišel. Nato je odde- lek vojaštva na dvorišču ustrelil oba brata Lunjevica.

Kralj na potovanju.

Kralj Petar pojde prihodnje dni na po- tovanje po svoji kraljevini. Najprej pride v Topolo. Jeseni obišče sosedne dvore. Najprej pride na Dunaj, potem v Petrograd in na- posled v Berlin.

Književnost in umetnost.

Zur Hebung der Seefischerel Oesterreichs. H. Adler. Dunaj. Založil W. Frick, Graben 27. Cena 40. v. Ker se v na- vedeni brošuri pisatelj peča zlasti z ribi- škimi razmerami v Građeu in na istrskem pobrežju, jo priporočamo onim, ki se hočejo s tem seznaniti. Pisatelj popisuje veliko uboštvo naših ribičev in zlasti njegove vzroke. V pomoč nasvetuje 1. melioracijski zaklad, iz katerega bi se naj podpirale ribiške za- druge, 2. posojilnice, da se rešijo manjši ribiči nadležnega dolga, ki jih na- pravlja odvisne od prekupcev, 3. organi- zacijo prodajanja, v zvezi s tem ribiške šole. Kakor je razvidno iz knjižice, je pisatelj natančno proučil svojo snov in prodaja nekaj prav lepih mislij. Zanimiva je knjižica zato za vsakega.

Izpred sodišča.

Morilec Dougal obsojen na smrt.

V grofovini Essex je bil po dvanedni obravnavi obsojen Dougal, ki je umoril Miss Holland, na smrt. Dougal je bivši podčastnik, ki se je bil seznanil z bogato Holland go- tovo valed kake ženitbene ponudbe. Miss Holland je imela že 55 let, ko se je Dougal seznanil z njo in ji zamolčal, da mu še živi žena. Miss Holland je kupila Dougalu, ki se je nazival stotnik Mac Dougal, Mostfarm v Essexu. Pred kakimi 4 leti je nekega dne nenadoma izginila. Služinčad je Dougalu rekla, da se je gospa odpeljala v London. In res so v naslednjih letih izgotovili nakaz- nice o imetju gospe Holland, dokler ni neki njen sorodnik dokazal, da so podpis pona- rejeni. Kot ponarejevalca so prijeli Dougala v trenutku, ko je hotel zamenjati eno teh nakaznic. Slutili so, da mora biti Holland že mrtva, a trupa niso mogli zaslediti nikjer. Naposled so jo dobili zakopano v bližini hlevov. Na črepinji se je poznal strel iz sa- mokresa. Prijeli so Dougala, ki je pa do zadnjega trenutka vse tajil, a ker se je več- krat ujel v besedi in je vse govorilo zoper njega, so ga obsodili na smrt. Ko je čul sodbo, se ni nič prestrašil, in na vprašanje, če bi rad, da se izvršitev obsodbe nekoliko odloži, je molčal. Predno so ga odvedli, se je sodniku še priklonil. Te dni so ga ob- glavili.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Svojo ženo zaigral je v ha- zardni igri bivši posestnik Ivanov v Moskvi. Namesto 200.000 rubljev zastavil je trgovcu Maksimovu svojo ženo. Igro je Ivanov zgubil, nakar se je ustrelil. — Marks — v ki- ta j s k e m j e z i k u. Pariški list »Rappel« poroča: Kitajski učenjak Leng Kai Kian je prevel Karl Marksov »Kapital«. Sodrugi Leng izdaja na Kitajskem soc. list v 30.000 iz- vodih. — Umrli je profesor dunajskega vseučilišča dr. Engelbert Mühlbacher. — V Varaždin je prišel predčerašnjim neki človek iz Gradca in iskal svojo lju- bimko. Našel jo je v neki zloglasni hiši. Ustrelil je dvakrat nanjo iz revolverja in nato tudi nase. On je mrtev, a ona težko ranjena. — 500 hiš zgorelo je v Pokrokaju v samarski guberniji na Ruskem. — Umor- jeni mornarji. Iz Matupi se poroča, da so prebivalci admiralskih otokov umo- rili Angleža Hoveda in vse moštvo njegove ladije. — V goriški blaznici je umrl vpokojeni ritmister Henrik Stempler. — Na dunajsko tehniko je po- klican iz Berlina Avstrijec profesor Riedler. Vrše se dogovori. — Od milijonarja na beraško palico. V New Yorku je kot berač umrl bivši dunajski bankir Adolf Bodesch Bettelheim. Leta 1894. je pobegnil v Ameriko, a s prisleparjenim denarjem ni imel sreče. — V slučaju, da se kakemu otroku zaleti, priporoča se takoj obe roki mu dvigniti kvišku, vsled česar se prsi razširijo in otroku baje takoj odleže. Rusija na skrajnem Vstoku. Ruska brzojavna agencija poroča iz Port Arthurja: Vojni minister Kuropatkin imel je tukaj go- vor, v katerem je izrekel svoje prepričanje,

da je Port Arthur nepremagljiva trdnjava za vse sovražnike, naj jih bo kolikor hoče in naj pridejo od kjer si bode. — Leo- poldu Wölflingu, bivšemu nadvoj- vodi so oblasti v Švici dovolile poročiti se z gđ. Adamovič. — Nesreča pri kra- ljevem obisku se je zgodila, kakor poročajo iz Kristianije v Diger müllen. Podrl se je most. 100 čseb je padlo v vodo. Več oseb je ranjenih. — Ekspresni vlak je skočil s tira 300 metrov od Neapolja. Dva voza sta se prekucnila.

Papeževa zdravnika. Dr. Giuseppe

Lapponi je študiral na univerzi v Bo- logni, kjer je postal tudi doktor leta 1875. Potem je deloval kot zdravniški asistent pod slavnim profesorjem patologije in anatomije

Dr. Lapponi, osebni zdravnik sv. očeta.

dr. Tartuffi; na kar je dobil leta 1888. enako mesto v Vatikanu za časa dr. Cecarelli. Le- ta njegov zaščitnik je kmalu umrl in Lap- poni je prišel na njegovo mesto. Pa Lapponi ni samo zdravnik papežev, marveč tudi nje- gov prijatelj in svetovalec v mnogih zadevah. — Drugi zdravnik, ki stoji ob smrtni postelji sv. očeta, je dr. Gaetano Mazzoni, pro- fesor zdravništva in specialne patologije na

Profesor Mazzoni, zdravnik sv. očeta.

kliniki v Rimu. Njega smatrajo za spretnega operaterja in njegovo ime je poznano v vseh internacijskih zdravniških krogih. Dr. Maz- zoni je spisal mnogo znanstvenih knjig. Ta dva zdravnik sta stojata v teh kritičnih dnevih sv. očeta ob njegovi bolniški postelji in sku- šata, da bi mu podaljšala zdravje. Toda na- rava zahteva svoje — in zdaj pa zdaj priča- kujemo žalostnega poročila, da je sveti oče zatnil v smrtni sen svoje mile oči.

Sv. oče in zdravljenje po Kneip- povi metodi. Bilo je leta 1890., ko je bral novo mašo v Rimu brat dr. Baumgarten iz Wörishofena. Le ta je ob tej priliki povabil svojega brata kakor tudi župnika Kneippa v Rim, da sta navzoča pri njegovi prvi daritvi. Maša je bila končana; sveti oče pa je oba prišleca sprejel v avdienci. Župnik Kneipp, ki se je obenem zahvalil sv. očetu za svoje imenovanje monsignorom, mu je priporočal svojo zdravniško metodo. Toda za tedaj je bilo to brez uspeha. Za leta sta bila župnik Kneipp in dr. Baumgartner zopet v Rimu pri sv. očetu. In tedaj je sv. oče prvič rabil Kneippovo zdravniško metodo. V Vatikanu so bili vsled tega zelo vznemirjeni in dr. Lapponi je papežu odsvetoval nadaljno Kneip- povo zdravljenje. In to zdravljenje je bilo s- tem pri kraju. Pač so še tuptam kdaj do- poslali iz Wörishofena razne zdravilne rože v Rim, toda sistematično jih nikdar niso uporabljali. Ob priliki avdience je dr. Baum- gartner vprašal sv. očeta, kake pripomočki so njegovemu zdravju najbolj koristni. In Leon XIII. mu je smehljaje odgovoril: »Zmernost. To je edino moje sredstvo, uporabljam ga pri vseh stvareh. Zmernost je kraljica vseh čednostij; ona ne prevladuje le poslednjih, temveč tudi napake.«

Anekdote o sv. očetu. Leon XIII. je svojega nečaka grofa P. imenoval šefom svoje garde. Grof P. je imel poleg mnogih krepostij to slabo navado: strastno je igral. In zgubil je več, kakor je premoglo njegovo premoženje, in po naravnih poti je torej zlezal v dolgove. Postal je tedaj zelo otožen, šel k sv. očetu in mu potožil svoje gorje ter ga prosil za pomoč, ob enem mu pa tudi ob- ljubil, da ne bo več igral. In papež mu je

dal, toda tudi rekel, da drugič ne dobi več. Grof je obljubil, da se poboljša, toda le v besedah je bilo — skoraj je zopet jel igrati. Zaigral je zopet vse ter prišel v veliko denarno zadrego. A zdaj si ni upal več sam iti k sv. očetu, marveč je pregovoril svojo lepo ženo, naj gre k sv. očetu in naj z malo nakano dobi od njega denarja. Grofica je res šla k papežu ter mu s solzami v očeh govorila: „Sv. oče in ljubljeni stric, ali se morajo dolгови plačati?“ — „Gotovo!“ je bil odgovoril. „To je glavna dolžnost, ki jo mora človek izpolniti.“ — „Dobro veste, sv. oče“, je nadaljevala grofica, „kako je moj mož slab — zopet je vse zaigral.“ (Leon XIII. je s pozornostjo opazoval neko muho, ki se je sprehajala po oknu.) „Lep glas imam... Zvedeli so za naše zadrege in neki impresario mi je ponudil, naj vsprejem mesto operne pevke. Ali mi dovolite to?“ Grofica se je bala, da bo sv. oče hude vsled tega, ker bo njegova nečakinja pela na odru pred rimskim občinstvom. In s simulirano resignacijo je še dodala: „Za svojo osebo rada to storim, da bo moj mož mogel plačati dolgove.“... Leon XIII. je nehal opazovati muho. Bil je popolnoma zadovoljen; samo to ji je dejal: „Prav storiš, moja ljubljena hči!... Samo eno mi je težko: Da te ne bom mogel slišati!“ — Francoski poslanec na papeževem dvoru, M. Nisard, bolj težko sliši kakor sv. oče sam. „Ne vem prav, kaj mi pravi“, je dejal nekoč papež, „in on me ne razume dobro, kaj mu jaz odgovorim. Pri najinih poslih to omogočuje dobro soglasje.“

Papežovo premoženje. Piše se v današnjih dneh o velikansem premoženju papeževem. In o tej stvari hočemo tu par besedi izpregovoriti. Mnogi časopisi prinašajo kaj neumne in neumestne novice, da bo papež zastupil svojim sorodnikom od 15 do 30 milijonov. Toda temu moramo odločno ugovarjati. Papežovo premoženje se da skoraj natanko določiti. Papež ima na leto do 3000 frankov dohodkov, ki mu teko iz njegovega posestva pri Maženzi. Le-to posestvo je namreč podedoval, ko je bil še škof, in sicer mu je to posestvo pripadlo po delitvi dedščine starišev. Grof Ludovik Pecci vsako leto izroči papežu ta denar. 3000 frankov znaša torej papežev osebni dohodek. Ako si tedaj mislimo, da je papež od leta 1878 (do tedaj ni imel nikakega premoženja) vse letne dohodke položil na kapital, bi utegnili vsi ti dohodki do danes znašati z vsemi obrestmi vred kakih 100.000 frankov. Vrh tega je papež prejel mnogo drugih daril; ta darila, ki je večinoma vsa poslal v Carpineto, bi tudi utegnila znašati 100.000 frankov. To je vse njegovo premoženje. O papeževem premoženju kot takem, ki je tako rekoč državno posestvo in se podeduje od papeža do papeža, ne moremo tukaj govoriti. To premoženje je baje znašalo ob smrti državnega tajnika Antonellija 30 milijonov. Od tedaj pa ni naraslo premoženje, nasprotno se zmanjšalo se je; bilo je namreč slabo naloženo in tekom časa se je jako skrdilo. Ob jubilejnem letu se je to premoženje zopet povečalo po mnogih darovih, toda ne znaša nikakor ne čez 30 milijonov. Da od tega premoženja ne bodo podedovali papeževi sorodniki, to je jasno kakor beli dan. Nasprotniki krščanstva paš radi vpijejo o velikansem premoženju papeževem in o njegovih neštetih milijonih, a to kriče le iz osebnega sovraštva in osebne mržnje do vsega, kar je v zvezi s katoliško cerkvijo. In tem želimo le, da bi se nekoliko bolj poučili o papeževem premoženju in še le potem pisali — in gotovo bi bila potem njih sodba v marsičem drugačna.

Beda moj Buri. Oni, ki so dejali, da se bo prava beda za Bure pričela šele po vojski, so imeli prav. Velik del Burov je popolnoma obubožen, brez strehe in ker ne more s čim hraniti svoje rodbine, izročen bedi. Sicer je dala angleška vlada burskim rodbinam za silo neke šotore, a ti šotori niso pokriti s takim platnom, da bi zadržal mokroto in tudi premalo prostorni so. V okraju Heidelberg je 90 odstotkov burskih hiš porušenih. Vsega skupaj je v Transvalu 2000 popolnoma sirot, katerim je vojska vzela mater in očeta, 12.000 polsirot, 2000 vdov in 6000 vdovec. S 1. junijem t. l. je vlada ustavila Burom vsako podporo in sedaj je beda še večja. Burski pomočni odbori, ki so prenehali po vojski z delom, so zato zopet pričeli svoje delovanje.

Zdravniška plača nekdanj in sedaj. Pod kraljem Edvardom III. je dobil najvišji kraljevi zdravnik dnevne plače 1 krono in poleg tega še 8 kron na leto, kar se je pač smatralo za dobro plačo, dočim je dobil na dan lekarnar 50 hel., kar je tudi takrat bilo precej. Celo za časa Henrika VIII. so plačali le bogatejši plemenitniki zdravnikom v zlatu. Kaj bi pač dvorni zdravnik 16. stol. rekel, ako bi slišal, da bo dobil dve stoletji pozneje zdravnik samo za eno uspešno zdravljenje kralja penzijo 30000 kron na 20 let in za svojega sina dosmrtno rento 13.000 kron. Tak honorar je bil obljubljen dr. Willis-u, ker je rešil življenje Juriju III. Sto let prej je zadel kap Karla II., in dr. King, kateri se je slučajno nahajal v kraljevi spalni sobi, mu je hitro puščal kri na žili s puščalom

(Lanzette). Za to ročnost in hitrost je bil zdravniku obljubljen honorar 2000 kron, katerega pa zdravnik, kakor zgodovina pripoveduje, ni dobil. Ko se je Joshua Wardu, zdravnik z rastlinami, posrečilo ozdraviti kralja, je dobil za plačilo dovoljenje (to je bil edini honorar, za katerega je prosil) svojevoljno voziti po St. Jamesparku. O Ludoviku XIV. se pripoveduje, da je svoje zdravniške dobro plačal; ko mu je bilo nekoč po operaciji življenje rešeno, je dal zdravniku in kirurgu vsakemu po 75.000 kron; in ko je neki škotski zdravnik ozdravil matega sinčka Jakoba I., je dobil za tedanji čas precejšno svoto 120.000 kron. Znameniti zdravnik Sir Astley Cooper je dobil marsikak knežji honorar; nek ekscentrični bolnik mu je nekoč dal kar 20.000 kron; zato se ni čuditi, da je zaslužil na leto do 420.000 kron. Sir Morell Mackenzie je odklonil svoto 129.000 K, katero so mu ponujali za trimesečno bivanje v Ameriki; zdravnik za očesa dr. Critchett baje ni hotel iti v Indijo za 107.000. Neznani vojaški zdravnik je dobil za zdravljenje Navaba Rampur, ki je bolehal na revmatizmu malo svoto 200.000 kron. In takih slučajev je še precej.

Ljudsko šolstvo v Avstriji. Ravno kar je izšel drugi zvezek 62. dela „Avstrijske statistike“, ki poroča, da je bilo do 15. maja 1902 število ljudskih šol v Avstriji 20.442, leta 1850 pa jih je bilo samo 12.784. Meščanskih šol je 822, Češka jih ima 419. Celodnevni poduk je imelo le 67-5 odstotkov šol, na Kranjskem ima poldnevni poduk 70 odstotkov šol, v Galiciji 80 odstotkov. Od 100 ljudskih šol ima nemški učni jezik 39-6 odstotkov, slovaški 53-6 odstotkov, laški 4-0 odstotkov in mešani 2-8 odstotkov. Število nemških šol se je od leta 1880 do 1900 znižalo od 42-9 odstotkov na 39-6 odstotkov, laških pa od 5-7 na 4-0 odstotke. Število šol s slovaškim učnim jezikom se je pa pomnožilo v istem času od 43-6 na 53-0 odstotkov. Leta 1900 je bilo na vseh ljudskih šolah v Avstriji 75.536 učiteljskih moči, in sicer 53.070 moških in 22.466 ženskih. Tretjina ima več učiteljev nego učiteljev. Provizoričnih učiteljev je 17-7 odstotkov, provizoričnih učiteljic pa 44-7 odstotkov. Manj kot 600 kron letne plače je imelo 496 učiteljev in 1566 učiteljic, od 600 do 1300 kron 12.624 učiteljev in 6989 učiteljic. Nad 2000 kron plače je imelo 11.768 učiteljev in 1926 učiteljic. Od 100 učiteljev je imelo torej manj kot 1300 kron plače 34 odstotkov, od učiteljic 61-5 odstotkov. 248.772 šolskih otrok je imelo do šole nad 3 km. daleč.

Ura smrti. Nek zdravnik je že pred leti opazoval, ob katerem času umre največ ljudi. Med 3000, pri katerih si je uro smrti zabeležil, je razvidel, da umre največ ljudi med 5. in 6. uro jutraj, najmanj med 9. in 10. uro dopoldne. Tudi mej 10. in 3. uro po dnevi ne umre mnogo ljudi. Splošno umre največ ljudi med 3 in 6. uro jutraj. Nek drug zdravnik je od 6000 ljudi, konstatiral, da je največ smrtnih slučajev od 1. do 8. ure dopoldne, manj od 1. ure popoldne do polnoči. Slavni pariški fiziolog Charles Feré je dal v dveh pariških bolnicah uro smrti zaznamovati tekom 10 let in končno ni pritrdil popolnoma dosedaj običajnemu mnenju. Zapazil je posebno, da je smrtna ura med 7. in 11. uro zvečer redkeja, nego ob drugih časih. Berolinski zdravnik Schneider je zabeležil v 57.000 slučajih smrtno uro in je pri tem prišel do zaključka, da največ ljudi umre med 4. in 7. uro jutraj.

Prijatelj zvonov in farne cerkve. Dne 18. februarja 1891 je umrl v Erdington na Angleškem preprost delavec Franc Genders, ki zasluži radi svoje velike ljubezni do farne cerkve in posebno kot prijatelj lepega zvonjenja naše občudovanje. Genders je bil konvertit. V njegovem kraju so zidali novo farno cerkev. Vse je bilo dodelano, le zvonov je še manjkalo. Kaj je storil ta mož? Silno je želel preskrbeti farno cerkev z lepim zvonilom, pa manjkalo mu je denarja. Leta 1860 se je izselil v Novo Zelandijo samo zato, da bi prišel do boljše plačke, da bi lažje napravil cerkvi zvonove. Bil je srečen; z neumornim delom si je pridobil znatno premoženje. Ko se je leta 1877 povrnil domov, prinesel je seboj toliko svoto, da je kupil mogočne zvonove za 16.000 mark, to je za približno 10.000 glid. Dal je skoro vse, kar je imel. Od tedaj je živel jako skromno in varčno. Umrl je 80 let star. Kar je ob njegovi smrti ostalo, je tudi volil — farni cerkvi.

Peč za preizvajanje hladu. Kakor poročajo listi, je sestavil neki Francoz peč, ki naj bi po letu sobe hladila. Patent za izdelovanje takih peči je dobila neka dunajska tvrdka. Peč se »kuri« z ledenimi kosi. Ti obdajajo nalašč v ta namen napravljeni cevi, ki se nahajata v notranjščini peči. Med zgornjo in spodnjo cevjo so skladi ledenih koscev. Po ventilatorju gre zrak v gornjo cev, se tu ohladi ter pride skozi led, kjer popusti vsako nesnago v doljno cev. Iz te se očiščeni in ohlajeni zrak razširi po sobi in tako sobo ohladi.

O ti menhi! Jazuit Fényi, vodja zvezdarne v Kaloši na Ogrskem je spopolnil aparat za opazovanje neviht.

Nekaj o umrlem srbskem kralju Milanu Nekega dne, potem ko se je odpovedal vladanju, je igral Milan v nekem aristokratskem krogu in pri tem vedno zgubil. Kar se obrne in zapazi za seboj barona X. »No, zdaj se ne čudim več, da imam tako smolo«, zakliče Milan. »Kadarkoli stojite Vi za mojim stolom, gotovo vselej zgubim.« Baron pa mu mirno odvrne: »Vi pretiravate sile! Ko ste zgubili svoj prestol, nisem stal za njim.«

Nova domovina kartuzijancev je sedaj majhen, peščen otok Jona izmed Srednjih Hebridov. Tu bodo izgnani kartuzijanci nadaljevali izdelovanje likerja.

Nov zrakoplov, ki se da voditi je sestavil bavarski stotnik Parsival s pomočjo vojaške oblasti. Poskus se izvrši blizu Berlina v navzočnosti vojaške komisije. Pravijo, da je Parsival razrešil gordski voz pri zrakoplovju. Če je le res!

Cerkveni letopis.

Leskovec pri Krškem. V najlepšem redu in krasnem vremenu se je vršila birma pretečeno nedeljo. Vsprejem v saboto je bil pri slovoloku sredi vasi. V imenu šolske mladine pozdravi knezoškofa v prisrčnih besedah učenka Vida T. vročujoč Prevzvišenemu krasni cvetlični šopek. Nato pozdravi Presvitega v krepkih besedah načelnik gasilnega društva g. Franc Arh, na kar se je vršil sprevod v cerkev in od tod v šolo. Tu pozdravijo premilostnega knezoškofa blag. g. okrajni glavar Josip Orešek, mestni župan g. dr. Tomaž Romih in državni poslanec Viljem Pfeifer. Zvečer je priredilo domače gasilno društvo serenado. Vrli moški zbor je prekrasno zapel tri pesmice knezoškofu v pozdrav pod znanim spretnim pevovodjem g. Avg. Kosu. — Čast! Drugi dan se je sešlo ogromno število ljudstva, katero je bilo vidno veselo knezoškofovega prihoda. Birmanih je bilo — 365. — (O pomembni uredništvu: Prosimo vse poročevalce o birmah, novih mašah in drugih podobnih slovesnostih, da predstojajočo poročilo vzamejo kot vzorec, v kakem slogu naj se o tem primerna poročila za »Slovenca« sestavljajo, namreč — kratko in točno.)

Društva.

(»Rudeči križ«.) S pomočjo gospoda okrajnega glavarja barona Rechbacha v Postojni in gospoda pošt. oskrbnika Ferdo Karisa ustanovila se je dne 13. t. m. nova podružnica »Rudečega križa« v Št. Petru na Krasu. K tej podružnici pristopilo je takoj 26 gospodov in 5 gospe kot redni člani. Ko so se pravila vsprejela, vršila se je volitev društvenega vodstva in so bili izvoljeni naslednji gospodje: Karis Ferdo, c. kr. pošt. oskrbnik, predsednik; Margon Franc, župan, podpredsednik; dalje Kalan Mihael, nadučitelj; Križaj Franc, tovarnar; Schusterschitz Franc, načelnik postaje, in Zupan Ivan, kurat, odborniki.

Telefonska in brzjavna poročila.

Zdravje se vrača?

Rim, 18. julija. Predno so danes stopili zdravniki v papežovo bolniško sobo, poklical je Laponi v predsobi profesorja Mazzonija k sebi in mu dejal: »Sveti oče je zavžil nekoliko mleka, bouillona in gelee. Odtok vode se zboljšuje.« Nato so zdravniki vstopili v sobo svetega očeta. V sobi je bilo temačno, da je sveti oče ložje spal. Sveti oče ima zelo okrepujoč spanec. Ko so hoteli zdravniki preiskati oprsje papežovo, so ga zbudili. Preiskava je dognala, da se je tekočina v oprsju zmanjšala. Od včeraj na danes je položaj se poboljšal, vendar slabost svetega očeta je še vedno velika. V Vatikanu se semtertja izraža upanje, da bo sveti oče še ozdravel.

Rim, 18. julija. (C. B.) Buletin ob 9. uri dopoldne se glasi: Po noči sv. oče ni mogel spati, zaspal je šele v prvih jutranjih urah in od tedaj spi. Dihanje je mirno. Množina tekočine v oprsju se je nekoliko zmanjšala. Splošni položaj nespremenjen. Zdravniki so konstatirali, da sinoči nastopivše zboljšanje traja dalje, a slabost je še vedno velika.

Rim, 18. julija. Na poročilo, da je svet. očetu nekoliko bolje, je ruski car poslal sv. očetu brzjavko, v kateri v svojem in v imenu carice izraža željo, da bi sv. oče ozdravel. Ko

je včeraj kardinal Rampolla izročil sv. očetu to brzjavko, je bil sv. oče zelo vesel ter je naročil kardinalu Rampolli, naj carju v njegovem imenu piše zahvalno pismo.

Rim, 18. julija. Kardinal Ferrata se je izrazil, da so poročila raznih listov o stališču kardinala glede konklave izmišljotine časnikarjev. Ko se je kardinalu reklo, da ni izključeno, da bo on izvoljen papežem, je odgovoril: »Sv. kolegij ima mnogo več vrednejših in uplivnejših mož.« Dejal je, da konklave bo skoro gotovo trajal samo tri dni, ker se člani sv. kolegija zavedajo položaja in potrebe, da bo treba novemu papežu imeti srčne lastnosti Pija IX. združene s plemenitostjo Leona XIII.

Rim, 18. julija. Kamorkoli se po kaže kardinal kamerlengo Oreglia, povsod mu priredi občinstvo ovacije. Ljudje se gnetejo okolu njega in mu poljubljajo roko. Ako bi bilo ljudsko glasovanje, pišejo današnji rimski listi, bi bil tudi to pot kamerlengo izvoljen papežem.

Rim, 18. julija. Danes je bil dr. Laponi dalje časa v svojem stanovanju, kakor navadno. Laponi pravi, da je sedaj bolezen v manj resnem stadiju in da se ne more govoriti o neposredni nevarnosti.

Rim, 18. julija. Sv. oče se je danes tako dobro počutil, da je zahteval, naj ga puste prisostvovati maši v njegovi hišni kapeli. Ker se ni izpolnilo neko prerokovanje, da bo umrl ob devetdnemnici karmeličanske Matere Božje, je bil sv. oče tudi veselejši, kakor prejšnje dni. Tudi njegov spovednik msgr. Pifferi je lahko za nekaj časa zapustil Vatikan.

Dunaj, 18. julija. Nuncij Taliani je dobil danes brzjavko kardinala Rampolla: Položaj se ni poslabšal.

Budimpešta, 18. julija. Poslanec Barabas je rekel nekemu časnikarju, da opozicija ne bo dovolila Khuen Hedervariju idemnitete, ker potem bo moral ex lex prenehati in vlada državni zbor razpustiti. Ako bi bil ministerski predsednik kak pravi Mažar, bi mu opozicija prej kaj dovolila.

Praga, 18. julija. Češki narodni svet bo sklican začetkom avgusta.

Belgrad, 18. julija. Polkovnik in minister stavb Mašin je imenovan častnim kraljevim adjutantom.

Pariz, 18. julija. Protivladni listi poročajo, da naznanjeno obolenje Humbertove, radi katerega je bila sodnijska obravnava preložena, ni resnično, in je vlada to le radi tega uprizorila, ker sploh hoče radi odličnih vladnih osebnosti, ki so zapletene v sleparije Humbertovih, obravnavo zavleči ali preprečiti.

Brno, 18. julija. Za katoliški shod, ki se vrši tu jutri teden v nedeljo 26. t. m. je oglašanih že veliko število vdeležnikov.

Kapstadt, 18. julija. Bivši burski poveljnik Kruitinger se je vrnil s svojega potovanja v Meksiko in odsvetuje, da bi se Buri ondi naselili, ker dežela ni sposobna za poljedelstvo.

Kairo, 18. julija. Zadnje mesece je tu vedno več otrok izginilo. Policija je udrila te dni v hišo neke ženske, ki se ji je zdela sumljiva teh ropov. Presenetila je žensko v trenutku, ko je jedla meso nekega umorjenega otroka. Zverinska ženska je več otrok umorila in jih pojedla.

Dunajska borza

dne 18. julija.	
Skupni državni dolg v notah	100-45
Skupni državni dolg v srebru	100-35
Avstrijska zlata renta 4%	121-15
Avstrijska krona renta 4%	100-70
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92-60
Ogrska zlata renta 4%	120-60
Ogrska krona renta 4%	99-35
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90-95
Avstro-ogrski bančne delnice	15-94
Kreditne delnice	662-75
London vista	239-20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v 20 mark	117-37 1/2
20 frankov	23-47
20 frankov	19-05
Italijanski bankovci	95-20
C. kr. cekini	11-28

Meteorološki poročilo.						
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm						
Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetravi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.	
17. 9. več.	732.6	20.0	brezvetr.	jasno		0.0
18. 9. jut.	731.6	17.1	sl. vzsvz.			
2. popol.	732.9	23.8	sr. jzab.			

Srednja večerajšnja temperatura 22.3°, normale 19.8°.

Vozni red s poluletnim koledarjem
v trdnem ovitku
dobiva se v prodajalnici

1903 888 **Ničman**
Kopitarjeva ulica
in v **Turkovi**
prodajalnici na Dunajski cesti v Ljubljani.

Cena 20 vin. (10 kr.)
1/4 vina s templo o vodo!
Okusen rerek okus!
Zmerno pospešuje delovanje srca in napravi la slast.
Zahtevajte povsod rogaški, templov vreclec.

Vozni red avstrijskih državnih železnio, veljaven od 30. maja 1903.
Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).
Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.
Ob 5. uri 24 min. v Trbiž (ob nedeljah in praznikih do 15. septembra).
Ob 7. uri 5 min. jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.
Ob 7. uri 17 min. jutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
Ob 1. uri 40 min. popoldne v Lesce-Bled (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).
Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).
Ob 3. uri 25 min. jutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Aussee, Pariza Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
Ob 7. uri 12 minut jutraj iz Beljaka.
Ob 8. uri 44 min. jutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genove, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.
Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 8. uri 38 min. zvečer iz Lesce-Bleda (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).
Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.
Ob 10. uri 43 min. po noči iz Trbiža (ob nedeljah in praznikih do 15. septembra).

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).
Ob 7. uri 28 min. jutraj v Kamnik.
Ob 2. " 05 " popoldne " " "
Ob 7. " 10 " zvečer " " "
Ob 10. " 45 " ponoči " " "
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).
Ob 6. uri 49 min. jutraj iz Kamnika.
Ob 11. " 06 " dopoldne " " "
Ob 9. " 10 " zvečer " " "
Ob 6. " 55 " ponoči " " "
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.
Odhod:
Ob 7.29 jutraj
" 2.13 popoldne
" 8.15 zvečer
Prihod:
Ob 6.34 jutraj
" 12.29 popoldne
" 6.59 zvečer.

Učenec
se takoj sprejme v specerijsko trgovino v Ljubljani.
Kje, pove upravništvo Slovenca.

Učenec
se sprejme v trgovino s specerijskim blagom pri FERD. HLEBŠ v Kranju.
V tovarni vozov

Petra Keršiča
v Sp. Šiški pri Ljubljani,
se sprejme več kolarskih in kovaških pomočnikov.
Sprejmejo se tudi

vajenci
za kovaško, kolarsko in sedlarsko obrt.

RISAR
ki je v konstrukcijah strojev iznajden (Machinen-Zeichner) in si želi postranski zaslužek, se sprejme z jako dobro plačo. Tudi tak risar, kateri je slučajno brez kondicije, se sprejme.
Naslov pove iz prijaznosti upraviteljstvo „Slovenca“.

Turjaški trg v Katol. domu
Danes v soboto, dne 18. in jutri v nedeljo, dne 19. julija ob 8. uri zvečer

zadnji dve predstavi
Oberammergau
in njegova pasionska igra

v blizu 100 barvnih električnih potnih slikah po edino koncesioniran prireditelji iz l. 1900 s pojasnovanim besedilom gospe taj. dvornega svetnika Toni pi. Schumacher.

I. oddelek: **Oberammergau in okolica,**
II. " **Predstavljalci v originalnih kostumih,**
III. " **Pasionska igra.**
Ker ima le to podjetje pravico za predstave na Avstro-Ogrskem, je moči v vsakem mestu le enkrat videti natančni posnetek izvirne Oberammergauske pasionske igre.

Cene prostorom: 1. sedež 1 K., 2. sedež 60 vin., stojšča 40 vin. — Vstopnice se prodajajo v trafiki g. Šešarka v Selenburgovih ulicah.

Velepospovanjem
R. Jung,
930 3-3 prireditelj in ravnatelj

Nove suhe gobe,
kakor tudi deželne pridelke, kupi
Anton Kolenc
v Celju.
Priporoča tudi slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnega specerijskega blaga na debelo in drobno.

Zahtevajte
brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več ko 600 podobami
ur, zlatega in srebrnega blaga
in godbenih reči
HANNS KONRAD
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 234, Češko.

Lepo posestvo
v prijetnem kraju blizu Ljubljane je zaradi bolezni takoj na prodaj.
Trgovina je že veliko let v najboljšem prometu. — Kje, pove upravništvo „Slovenca“.

Leštilni odtiskalni papir,
odlikovan na svetovni razstavi v Čikogi. Preprosto uporabljiv za posnemanje poljubnega lesa pri pohištvu, vratih itd. Dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 524 20 11-11

Anton Belec
iz eluje in priporoča cerkvene svetilnice ali stalnice iz kositarja, ali medenine in iz tompaka, obhajilne svetilnice pušice z zvončki, štedilna železna ognjišča; prevrta kritje streh in zvonikov.

Lepa nemeblovana mesečna soba
na prav ugodnem prostoru Poljanske ceste se tekom avgusta ali s septembrom odda; eventualno se oskrbi tudi pohištvo.
Pojasnila daje iz prijaznosti „Prodajalnica katol. škofovnega društva (prej H. NIČMAN).“

Bika
plemenjaka, in sicer Plincgavskega ali Simmentalskega plemenja želi kupiti občina Zagorje ob Savi.

Prva kranjska mizarska zadruga
v Šent Vidu nad Ljubljano
se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izdelane, po lastnih in predloženih vzorcih.
Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča
Jos. Arhar, načelnik.

Drenikov vrh!
Naznanilo otvoritve gostilne na Drenikovem vrhu.
Slavnemu občinstvu se najtopeje priporočam za obisk, ker se bo skrbelo za najboljšo pijačo, kakor tudi gorka in mrzla jedila, kavo, čokolado i. t. d., ter točno postrežbo.
Z odličnim spoštovanjem
Rus.

„Globus“
zavarovalna družba za življenje in rente.
Zavaruje človeško življenje po najraznovrstnejši kombinaciji pod jako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica, zlasti pa je ugodno zavarovanje doživetja, rente ter zavarovanje otrok za doto.
Direkcija:
Dunaj I., Franc Jožefovo nabrežje 1a
v lastni bančni hiši.
Pojasnila se dobijo pri Leopold Grünfeldu, Koljzeju, zastopniku glavnega zastopstva za Kranjsko. — Tukaj se tudi nahaja zavarovalnica proti požarnim škodam za poslopja in premičnine avstrijske delniške zavarovalne družbe proti prirodnim neizgodam.
Društvo industrijalcev za zavarovanje proti telesnim neizgodam.
Prva avstrijska zavarovalna družba proti tatinskim vlomom.

Egidij Jeglič
vinski trgovec
v Selu, p. Žirovnica
na Gorenjskem in na Glincah pri Ljubljani
„pri Bobenčku“
priporoča svojo veliko zalogo dolenskih, štajerskih, istrijanskih in hrvaških vin po primerno nizkih cenah.
V Ljubljani se postavi vino cenjenim gg. naročnikom na dom.
Za pristnost vin se jamči.
Cene in poskušnje brezplačno na razpolago.
Pisma naročila naj se blagovolijo na glavno pošto v Ljubljani, poštni predal, pošiljati.

Za poletno stanovanje
oddá lepo mobilirane sobe z eno ali dvema posteljama **Egidij Jeglič** v Selu, p. Žirovnica pri Lescah na Gorenjskem.

2 mizarska pomočnika
in eden učenec
se sprejmejo takoj pri **Filipu Lazarju** mizarju na Jesenicah.

Prodá se nova hiša
štej. 68, 10 minut od Brezij oddaljena, tik velike in romarske ceste ležeča, iz proste roke.

Prva kranjska mizarska zadruga
v Šent Vidu nad Ljubljano
se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izdelane, po lastnih in predloženih vzorcih.
Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča
Jos. Arhar, načelnik.

Drenikov vrh!
Naznanilo otvoritve gostilne na Drenikovem vrhu.
Slavnemu občinstvu se najtopeje priporočam za obisk, ker se bo skrbelo za najboljšo pijačo, kakor tudi gorka in mrzla jedila, kavo, čokolado i. t. d., ter točno postrežbo.
Z odličnim spoštovanjem
Rus.

„Globus“
zavarovalna družba za življenje in rente.
Zavaruje človeško življenje po najraznovrstnejši kombinaciji pod jako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica, zlasti pa je ugodno zavarovanje doživetja, rente ter zavarovanje otrok za doto.
Direkcija:
Dunaj I., Franc Jožefovo nabrežje 1a
v lastni bančni hiši.
Pojasnila se dobijo pri Leopold Grünfeldu, Koljzeju, zastopniku glavnega zastopstva za Kranjsko. — Tukaj se tudi nahaja zavarovalnica proti požarnim škodam za poslopja in premičnine avstrijske delniške zavarovalne družbe proti prirodnim neizgodam.
Društvo industrijalcev za zavarovanje proti telesnim neizgodam.
Prva avstrijska zavarovalna družba proti tatinskim vlomom.

FRAN ZEMANA

mlatilnice, gepeljni, mo-

: : tori za petrolej, : :

šivalni stroji, stroji za

: pranje so najboljše! :

Zaloga: Ljubljana, : : :

Poljanska cesta št. 24.

Zdravilnica in vodozdravilnica Kamnik na Kranjskem.

Krasna gorska lega, milo podnebje, ni vročno. Zdravi se z vodo na vse načine, solne in zračne kopeli, tudi z ogljikovo kislino se zdravi, z masažo, telovadbo in elektriko.

Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. Prospekte pošilja vodstvo.

790 10-10

Zdravnik voditelj:

Dr. Rudolf Raabe.

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki strdon št. 9
priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-29

Lastni izdelek.

Ceniki franco in brezplačno.

7 stavbinskih parcel

na prodaj

je v Trnovem v Ljubljani. Stavbinski
prostor jako pripraven. — Cena nizka. —

Pojasnila daje Ljudovik Kotnik, Ve-
like čolnarske ulice števil. 4. 921 3-3

G. Tönnies

tovarna za stroje
Ljubljana

priporoča kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.

Turbine.

Sesalno plinski motorji
najcenejša gonilna sila, 1 do
3 vinarje za konjsko silo
na uro

905 26-2

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 22

F. HITI,

Pred škofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

ANTON PRESKER

1357 36

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo

zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-

večji izbi po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Gimnazijski konvikt

samostana oo. benediktincev v Šent Pavlu.

v lepem, zdravem kraju Labodske doline na Koroškem.

Javna popolna gimnazija in zasebni pripravljavni tečaj. — Prospekte pošilja
na zahtevanje vodstvo konvikta 147 9-9

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevih držati stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki, kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dosežejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevih, kakor nobeno drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več povedo prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je napredaj pri M. Mardetschlager-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvafor v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več,

Ni več telesnega zaprtja, ako se vživa Huss-ova pogača.

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnje:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-23

Jako važno za vsakega kolesarja.

Predno se kateri
nameni kupiti
kolo, naj ne po-
zabi si ogledati ali
vsaj naročiti cenik
pravih

Puch koles
katerih zastopništvo ima gospod
FRANC ČUDEN
v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim
tekmo z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit
Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.
V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn
od gl. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 550 14

Jako važno za vsakega kolesarja.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča **sredstvo za rast**
las, katero ni nikakoli sleparstvo ampak skozi leta z nena-
vadnimi uspehi izkušena in zajamčeno neškodljiva tekočina,
ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 ted-
nov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo
zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado.
Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice **3 krone.**
Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani
pri gospodu 274 (50)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy,
Anton Kanc v Ljubljani, A. Rant v Kranju, in lekarna
„Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti,
ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja
po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani
tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Električni obrat

176 23

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

dvorni dobavitelj Nj. Sve-

tosti papeža

priporoča naslednje izdelke svo-
jega kemično farmacevtskega
laboratorija, ki se izgotavljajo
kot sicer vsi drugi medikamenti z naj-
večjo skrbnostjo in snažnostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi
želodec, vzbuja veselje do jedi, pospe-
šuje prebavo in odprte ter je posebno
učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železnata vino se uporablja
pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih
osebah z najboljšim vspehom. Poltirska
steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali fama-
rinde dajo z vodo pomešani izvrstno in
zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pa-
steurizovana K 1.80.

Zunanja naročila po pošt-
nem povzetju. 708 (50-17)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista priznala niti evropski ce-
lini ter je velika tovarna srebrnine
prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj
proti majhnemu plačilu delavnih moči.
Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Po-
šiljam torej vsakomur sledeče predmete
le proti temu, da se mi povrne
gl. 6'60 in sicer:

- 6 komadov najfinejših **namiznih no-
žev** s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. **srebrnih vilic** iz
anega komada.
- 6 kom. amer. pat. **srebrnih jedilnih
žlic**;
- 12 kom. amer. pat. **srebrnih kavnih
žlic**;
- 1 kom. amar. pat. **srebrna zajemal-
nica za juho**;
- 1 kom. amer. pat. **srebrna zajemal-
nica za mleko**;
- 6 kom. ang. **Viktoria čašič** za pod-
klado;
- 2 kom. efektnih **namiznih svečnikov**;
- 1 kom. **cedilnik** za čaj;
- 1 kom. najfin. **slapalnice** za sladkor.
- 42 komadov skupaj samo **gl. 6'60.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni **gl. 6'60.** Ame-
ričansko pat. srebro je znano, je skozi
in skozi bela kovina, ki obdrži bojo
srebra 24 let, za kar se garantuje. V
najboljši dokaz, da leta inserat ne te-
melji na **nikakršni slepariji**, zavezu-
jem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo
blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor
ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno
garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 5

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,

ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-

venozno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako

zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako

koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo

osveževalno in mizno pijačo

priljubljeno za primešanje vinu, konjaku ali sadnim
sokovom, za to opozarjamo na

MATTONLEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohladilno in oživajočo, vzbuja
slast do jedi, pospešuje prebavljanje. Po letu je
ta pijača pravo kreplivo. (VIII.) 38-27

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi v varih

Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih

specijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in

vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassen-ju v

Ljubljani.

Angeljnovno milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-32

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
stev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 780 52-7

Ana Hofbauer,
imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-67

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon števil. 57.

Oddaja trgovine.

Usojam si, s pričujočim ujudno naznaniti,
da sem svojo pod protokoliirano trdko

Ernest Hammerschmidt

imačo trgovino z železnino in kovinami z dnem
30. rožnika t. l. gospodom Edvard Madle,
Ludovik Nagelschmid in Sigmund Wutscher prodal.

Za to mi do sedaj v tako polni meri izka-
zano blagohotje in zaupanje svojo najiskrenejšo
zahvalo izrekajoč, najjudneje prosim, isto tudi
mojim gospodom naslednikom prijazno izročiti,
in se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ernest Hammerschmidt.

918 3-3

Prevzetje trgovine.

Ozirač se na predstojajočo okrožnico gospoda
Ernest Hammerschmidt si usojamo najjudneje
naznaniti, da smo od imenovanega mnoga leta
imačo

trgovino železnin in kovin

dné 1. t. m. kupnin potom prevzeli in bo-
demo isto pod sedanjo, protokoliirano trdko

Ernest Hammerschmidt nasl.

Madile, Wutscher & Comp.

v istem obsegu dalje vodili.

Proseč, našemu g. predniku izkazano zaupanje
tudi nam prijazno izročiti, zagotavljamo, da se bo-
demo, opirajoč se na naše večletne skušnje v naj-
znanejših, zadevajočih trgovinah monarhije,
vsikdar prizadevali, isto s strogo solidnim rav-
nanjem in postopanjem opravičevati.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Hammerschmidt nasl.

Madile, Wutscher & Comp.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4¹/₂ 0

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIZICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarija 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Josip Jaro,** veleposestnik v Medvodah. — **Dr. Andrej
Karlín,** stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,**
tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Slibar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Aleš Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Gradišče 7.